

แผนจัดสรรเงิน กองทุนสิ่งแวดล้อม

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑

คำนำ

กองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นกองทุนหมุนเวียนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายใต้กระทรวงการคลัง ซึ่งมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมประจำปี เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการสนับสนุนด้านการเงิน ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม และทำให้การใช้จ่ายเงินกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมในแต่ละกิจกรรม ทั้งนี้ แผนจัดสรรเงินดังกล่าว ดำเนินการวิเคราะห์จากสภาพเศรษฐกิจ สังคม สถานการณ์ของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสถานภาพการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม สภาพปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก ให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรอบประมาณการใช้จ่ายเงิน ตามแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒)

แผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีสาระสำคัญประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเงิน การใช้จ่ายเงินกองทุน ผลการจัดสรรเงินกองทุน สถานะทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน และแผนการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบ่งทิศทางการจัดสรรออกเป็น ๑) การจัดสรรเงินอุดหนุน และ ๒) การจัดสรรเงินกู้ รวมถึงบทสรุปและข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ การจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมมีความสอดคล้อง และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกองทุนที่มุ่งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ป้องกัน และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยผ่านกลไกการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กองบริการกองทุนสิ่งแวดล้อม
กรกฎาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑
๑.๓ เป้าหมาย	๒
บทที่ ๒ นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม และการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT ANALYSIS)	๓
๒.๑ นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม	๓
๒.๒ ผลการวิเคราะห์นโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๗
๒.๓ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT ANALYSIS)	๒๑
๒.๔ แนวทางสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอนาคต	๒๖
บทที่ ๓ สถานภาพการบริหารเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม	๒๘
๓.๑ รายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๒๘
๓.๒ การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม	๒๙
๓.๓ ผลการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะที่ผ่านมา	๓๒
๓.๔ ปัญหาอุปสรรคการจัดสรรเงินกองทุน	๓๔
๓.๕ การประเมินการสถานะทางการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม	๓๗
บทที่ ๔ แผนการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๙
๔.๑ โครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุน	๓๙
๔.๒ โครงการเงินกู้ที่เสนอเข้ามาในปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๔๔
๔.๓ ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเงินกู้และเงินอุดหนุน	๔๔
๔.๔ ทิศทางการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๔๕
๔.๕ กลไกการขับเคลื่อนแผนจัดสรรเงินกองทุน	๔๗
๔.๖ ประมาณการแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๔๘
๔.๗ สรุปและข้อเสนอแนะ	๔๘

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ ๑	แสดงผลการคาดการณ์การจัดสรรเงินอุดหนุน ในระยะ ๓ เดือน (ก.ค. – ก.ย. ๖๑)	๓๓
ตารางที่ ๒	ประมาณการสถานะทางการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมที่สามารถใช้จ่ายได้ใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๘
ตารางที่ ๓	แสดงรายการโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุน	๓๙

สารบัญรูปภาพ

		หน้า
รูปที่ ๑	แสดงรายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ – ๒๕๖๑	๒๙
รูปที่ ๒	การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ – ๒๕๖๑	๓๐
รูปที่ ๓	การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมตามประเภทมลพิษ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ – ๒๕๖๑	๓๑
รูปที่ ๔	แผน – ผล การจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑	๓๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

กองทุนสิ่งแวดล้อม จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเป็นมาตรการทางการเงินที่จะสร้างแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ โดยในแต่ละปีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการจัดทำแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการบริหารจัดการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งตามมาตรา ๒๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓ (๑) ถึง ๒๓ (๕) โดยแผนการจัดสรรเงินได้กำหนดแนวทางการจัดสรรเงินให้แก่กลุ่มเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับแผนปฏิบัติงานกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ

ได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งและตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้ง ๓ ประเด็น คือ

๑. สนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการลงทุนและดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม

๒. สนับสนุนเงินกู้ยืมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย หรือน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใด เพื่อการควบคุม บำบัดหรือขจัดมลพิษ

๓. ให้เงินช่วยเหลือและเงินอุดหนุนกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ดังนั้น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้น ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้มีความสอดคล้องและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ในการจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นกรอบและแนวทางการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งและตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๓ เป้าหมาย

วงเงินจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นเงิน ๔๐๐ ล้านบาท โดยแบ่งเป็น

๑. จัดสรรสำหรับเงินอุดหนุน จำนวน ๒๐๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้แก่ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และกลุ่มเป้าหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานด้านการควบคุมและขจัดมลพิษ และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๒. จัดสรรสำหรับเงินกู้ จำนวน ๒๐๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อดำเนินงานด้านการควบคุมและขจัดมลพิษ ในกิจการของตนเอง

บทที่ ๒

นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม และการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายใน และภายนอก (SWOT ANALYSIS)

๒.๑ นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ถือเป็นกรอบทิศทางการดำเนินการเพื่อการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดสรรเงินกองทุนเป็นกลไกทางการเงิน ที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนเป้าหมายยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยกองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้คำนึงถึงนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑) นโยบายรัฐบาล

นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ นโยบายข้อที่ ๙ “การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน” **ระยะเฉพาะหน้า** เร่งปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า **ในระยะต่อไป** ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขปัญหาบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ **บริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เป็นเอกภาพในทุกมิติ** ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ชยะ และน้ำเสีย ที่เกิดจากการผลิตและบริโภคเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ประชาชน โดยให้ความสำคัญในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาการจัดการขยะเป็นลำดับแรก ส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ๒๕๕๗)

๒) แผนการปฏิรูปประเทศไทย

แผนการปฏิรูปประเทศ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ การปฏิรูปเพื่อให้สังคมและประเทศชาติดีขึ้น โดยที่แผนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ นั้น จะเป็นเครื่องมือและกลไกที่เป็นหลักประกันว่ากระบวนการปฏิรูปประเทศจะเกิดความต่อเนื่อง และไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการปฏิรูปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้น ประกอบด้วย ประเด็นการปฏิรูปในด้านต่างๆ ๑๑ ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาธารณสุข สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ สังคม พลังงาน และด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

โดยประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยในแผนดังกล่าว ที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้แก่ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในภาพรวมจะมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ใน ๓ ด้าน คือ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร

ต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

๑) ทรัพยากรธรรมชาติ ได้รับการรักษาและฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๒) สิ่งแวดล้อมได้รับการดูแล รักษา อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพื่อลดมลพิษและผลกระทบ ต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ

๓) เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติ บรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๔) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศ

โดยแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอประเด็นปฏิรูป ๖ เรื่องหลัก ประกอบด้วย ประเด็นปฏิรูปหลัก ๓๘ เรื่อง และประเด็นปฏิรูปย่อย จำนวน ๕๖ เรื่อง โดย ๑) ทรัพยากรทางบก ประกอบด้วย ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ทรัพยากรดิน และทรัพยากรแร่ ประกอบด้วยประเด็นปฏิรูปหลัก จำนวน ๓ เรื่อง ประเด็นปฏิรูปย่อย จำนวน ๑๔ เรื่อง ๒) ทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วยประเด็นหลัก ๕ เรื่อง ประเด็นปฏิรูปย่อย จำนวน ๑๑ เรื่อง ๓) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบด้วยประเด็นหลัก ๑๓ เรื่อง ๔) ความหลากหลายทางชีวภาพ ประกอบด้วยประเด็นหลัก ๖ เรื่อง ประเด็นปฏิรูปย่อย จำนวน ๘ เรื่อง ๕) สิ่งแวดล้อม มีประเด็นหลัก ๓ เรื่อง ประเด็น ปฏิรูปย่อย จำนวน ๒๐ เรื่อง และ ๖) ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยประเด็นหลัก ๘ เรื่อง ประเด็นปฏิรูปย่อย จำนวน ๓ เรื่อง โดยสรุป มีประเด็นที่เกี่ยวข้องมีความเชื่อมโยงกับการบริหารงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม ต่อไปในอนาคต ดังนี้

๑) ทรัพยากรทางบก

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย โดยมีกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและภูเขาหัวโล้น โดยดำเนินการในพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่สำคัญก่อน ดำเนินการในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป ส่งเสริมและพัฒนาร่วมกันในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ สนับสนุนและพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : ทรัพยากรดิน คือ การส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒) ทรัพยากรน้ำ

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : การบริหารเชิงพื้นที่ บริหารจัดการพื้นที่น้ำท่วมตามฤดูกาล ได้แก่ การบริหารการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ : ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ โดยการขยายผลความสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำและดูแลรักษาอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน ได้แก่ การขยายผลความสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำและดูแลรักษาอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

๓) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ : การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๑ : การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟู ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๔) ความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : ปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ประกอบด้วย ประเด็นปฏิรูปย่อย ได้แก่ การจัดทำแผนการวิจัยและสนับสนุนการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์การปฏิรูปองค์การวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ : ปฏิรูประบบ กลไกรองรับการใช้ประโยชน์ และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๕) สิ่งแวดล้อม

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยประเด็นปฏิรูปย่อย จำนวน ๗ เรื่อง ได้แก่

๑. ลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดโดยสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

๒. ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะทุกประเภทที่ถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างเต็มรูปแบบ ตั้งแต่ครัวเรือนถึงปลายทาง

๓. ลดการผลิตและการบริโภคสินค้าที่ผลิตจากวัสดุที่ย่อยสลายยาก

๔. ขยายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการขยะอันตรายตั้งแต่ต้นทาง

๕. บังคับใช้มาตรฐานจัดการน้ำเสียอย่างเคร่งครัดตั้งแต่การขออนุมัติแบบก่อสร้าง

๖. พัฒนากลไกด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมชุมชนในการจัดการน้ำเสีย

๗. กระตุ้นการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อจูงใจให้โรงงานจัดการมลพิษที่ต้นทาง

ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๖) ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : การปฏิรูปเครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม ที่ต้องการให้พัฒนา กองทุนสิ่งแวดล้อม มีความเป็นอิสระ และเป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตราย

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ : การปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการ โดยจะเน้นการปฏิรูประบบการเสริมสร้างความตระหนักและจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาระบบ และโครงสร้างรองรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การลดและแยกขยะอย่างครบวงจร ตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง การสร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการภาคเอกชน การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อสิ่งแวดล้อม และสร้างนวัตกรรมทางสังคมเพื่อการสนับสนุนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๘ : การปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๓) กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยการถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่อง และมีการบูรณาการ และสร้างความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน และเกิดเป็นการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนา การสร้าง และการธำรงรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติ โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้คนไทย มีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการทำงานที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคม มีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ จึงได้มีการกำหนดให้มีกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรอบการดำเนินการที่สำคัญ คือ การจัดระบบอนุรักษ์ ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การวางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำ เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ การพัฒนาและการใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและการปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) มี ๗ ข้อ ดังนี้

๑. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจน เป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

๒. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

๓. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ

๔. เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

๕. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันทสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา

๖. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค โดยการพัฒนาภาคและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาระดับฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานการผลิตและบริการใหม่

๗. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับ อนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทนำและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก

เป้าหมายโดยรวมของของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) มี ๖ ข้อ ดังนี้

๑. คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์
๒. ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง
๓. ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้
๔. ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ
๕. มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย
๖. มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันทสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วม จากประชาชน

๕) นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔

การจัดทำนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔ อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้วางแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล เพื่อปรับกระบวนการทัศน์ใหม่เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มข้นและจริงจัง และพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพ เน้นปฏิสัมพันธ์ของแรง

ขับเคลื่อน (Drivers) ผลกระทบ (Impacts) แรงกดดันจากทั้งมนุษย์และธรรมชาติ (Pressures) รวมทั้ง การตอบสนองหรือการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมต่างๆ (Responses) ที่เชื่อมโยงตั้งแต่ระดับโลก ภูมิภาค และประเทศไทย มุ่งเน้นให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมั่นคงและยั่งยืน ในระยะ ๒๐ ปีข้างหน้า

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เห็นชอบกับนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสนอ และได้ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ แจกแจงนโยบายและแผน ดังกล่าว เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของประเทศ อย่างบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี และ แผนการปฏิรูปประเทศ โดยสาระสำคัญของนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ มีเป้าหมายรวม ๓ เป้าหมาย ได้แก่

๑) ประเทศไทยมีการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการบนพื้นฐานของ การพัฒนา ที่ยั่งยืน โดยเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมสามารถส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อความอยู่ดีมีสุข ของประชาชน และประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและ ภัยธรรมชาติ

๒) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีขีดความสามารถและร่วมมือกันในการบริหาร จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ประเทศไทยมีบทบาทร่วม สร้างสรรค์เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมกับประชาคมโลก

๓) นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ประกอบด้วย ๔ นโยบายหลัก คือ

นโยบายที่ ๑ จัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างมั่นคงเพื่อความสมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน

นโยบายย่อย ๑.๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ฐานทรัพยากรธรรมชาติและ ความ หลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล ยั่งยืน และเป็นธรรม ครอบคลุมทรัพยากรป่าไม้และความหลากหลายทาง ชีวภาพ ทรัพยากรดินและที่ดิน ทรัพยากรธรณี ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

นโยบายย่อยที่ ๑.๒) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร น้ำ และพลังงาน ที่มองถึงความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงเพื่อจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้มีปริมาณและ คุณภาพที่ดีเพียงพอเพียงพอสำหรับให้ทุกคนได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมเป็นธรรม และมีเสถียรภาพ

นโยบายที่ ๒ สร้างการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน

นโยบายย่อย ๒.๑) สร้างระบบเศรษฐกิจสังคมที่เกื้อกูลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใน ๔ สาขา คือการจัดการวัสดุและขยะ การจัดการคุณภาพน้ำ การจัดการคุณภาพอากาศและรักษา ชั้นบรรยากาศ และการจัดการความเสี่ยงจากสารเคมี

นโยบายย่อย ๒.๒) ยกระดับการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามลักษณะพื้นที่ มีรูปแบบต่างต่างกันตามลักษณะความสำคัญของพื้นที่ ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง การจัดการสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อมพื้นที่อุตสาหกรรม และการจัดการสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

นโยบายย่อย ๒.๓) การสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และส่งเสริมการพัฒนาแบบคาร์บอนต่ำ ให้ความสำคัญกับการปรับตัวเพื่อสร้างความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ รวมถึงการลดก๊าซเรือนกระจก และการส่งเสริมให้ประเทศมีการพัฒนาแบบคาร์บอนต่ำ

นโยบายที่ ๓ ยกระดับมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นโยบายย่อย ๓.๑) พัฒนา ปรับปรุงกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยการคุ้มครองสิทธิด้านสิ่งแวดล้อม และกำหนดเกณฑ์ ข้อบังคับที่จะนำมาใช้ส่งเสริมหรือป้องกันกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายย่อย ๓.๒) ส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาเครื่องมือเพื่อสร้างแรงจูงใจและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อจะนำมาใช้ประเมินความคุ้มค่าในระดับนโยบาย และยุทธศาสตร์

นโยบายย่อย ๓.๓) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและตัวชี้วัด ด้วยการจัดวางและออกแบบระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาให้เป็นฐานข้อมูลเดียว มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลจากระดับตำบลไปถึงระดับประเทศ รวมทั้งข้อมูลของภาคเอกชน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวก

นโยบายย่อย ๓.๔) การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยสร้างรูปแบบและแนวทางการส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ให้เกิดการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

นโยบายที่ ๔ สร้างความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นโยบายย่อย ๔.๑) การพัฒนาองค์ความรู้และกิจกรรมเพื่อสร้างสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างองค์ความรู้ ทักษะคนดี ค่านิยมความเชื่อ และสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการปรับพฤติกรรมให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

นโยบายย่อย ๔.๒) การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมให้กับทุกภาคส่วนอย่างบูรณาการ ด้วยการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมดูแล และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นโยบายย่อย ๔.๓) เพิ่มขีดความสามารถการพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศเชิงรุก ด้วยการเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อม พัฒนาระบบข้อมูลกลางที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สนับสนุนการวิจัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในเชิงรุก

๖) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นการดำเนินการตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๕ เพื่อวางกรอบแนวคิดและทิศทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในช่วงระยะ ๕ ปีข้างหน้า ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและเป็นธรรม ให้มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศธรรมชาติ เพื่อรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความสมดุลและเป็นธรรม และเกิดความมั่นคง โดยมี ๒ กลยุทธ์ที่สำคัญ คือ

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้รับการป้องกัน บำบัดและฟื้นฟู มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ณ แหล่งกำเนิด ลดปริมาณของเสียที่เกิดขึ้น รวมถึงเพิ่มความรับผิดชอบของผู้ผลิตให้มีบทบาทในการจัดการผลิตภัณฑ์ของตนเองและซากผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นอย่างครบวงจร โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการ โดยมีเป้าหมายของยุทธศาสตร์ คือ สิ่งแวดล้อมได้รับการจัดการที่ดีอย่างมีคุณภาพทั้งการป้องกัน บำบัด ฟื้นฟู และการถ่ายทอดสิ่งแวดล้อมที่ดีสู่รุ่นต่อไป โดยมี ๓ กลยุทธ์ที่สำคัญ คือ

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ การป้องกัน ลด และขจัดมลพิษ

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ การเยียวยาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ

กลยุทธ์ที่ ๒.๓ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า และยั่งยืน เพื่อให้ทุกภาคส่วนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และลดการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด และพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายของยุทธศาสตร์ คือ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความคุ้มค่า และยั่งยืน โดยมี ๓ กลยุทธ์ที่สำคัญ คือ

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ การส่งเสริมการผลิตและบริการที่ยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๓.๓ การพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างศักยภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ และส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศ เป็นการสร้างศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีความเปราะบาง และมีความเสี่ยงให้สามารถเตรียมพร้อมรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติที่เกิดขึ้น โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน ตลอดจนให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานตามพันธกรณีและความตกลงกับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค และประชาคมโลก ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายของยุทธศาสตร์คือ ทุกภาคส่วนมีศักยภาพในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยธรรมชาติ และมีความพร้อมในการร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมกับต่างประเทศ ทั้งในระดับภูมิภาคและโลกที่เป็นเชิงรุก โดยมี ๓ กลยุทธ์ที่สำคัญ คือ

กลยุทธ์ที่ ๔.๑ การสร้างความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพของประชาชนด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

กลยุทธ์ที่ ๔.๒ การพัฒนาแผนงานและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลยุทธ์ที่ ๔.๓ พัฒนาความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

๗) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาอย่างสมดุล” โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ อนุรักษ์ คุ้มครอง ปันฟู ส่งเสริม และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่สำคัญ คือ ปกป้องดูแลรักษา พื้นที่ป่าให้คงสภาพ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลายรวมทั้งเฝ้าระวังป้องกันการเกิดไฟป่า การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้จากพื้นที่เสื่อมโทรม สร้างป่าเศรษฐกิจ เพิ่มความสมบูรณ์ของแนวปะการัง แหล่งหญ้าทะเลและระบบนิเวศทางทะเล แก้ไขปัญหาราษฎรในพื้นที่ป่าไม้ อย่างเป็นระบบและเป็นธรรม และลดอัตราการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศลงอย่างมีนัยสำคัญ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินแบบมีส่วนร่วม เป็นธรรม และเพียงพอเป้าหมายที่สำคัญ คือ จัดการและอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำทรัพยากรน้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป้าหมายที่สำคัญ คือ สิ่งแวดล้อมได้รับการจัดการให้มีคุณภาพดีตามเกณฑ์มาตรฐานระดับสากล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่สำคัญ คือ แนวทางการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ ลดก๊าซเรือนกระจกและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ เพิ่มประสิทธิภาพ พัฒนากลไก ชีตความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัยลดลง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ พัฒนากลไก ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาลและทันต่อการเปลี่ยนแปลง เป้าหมายที่สำคัญ คือ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการองค์กร และพัฒนาการบริหารจัดการของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘) ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี นั้น มี วิสัยทัศน์ : ประชากรรัฐร่วมจัดการมลพิษ เพื่อปกป้องคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย เพื่อให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน ลด และควบคุมมลพิษที่มีประสิทธิผล สร้างระบบและกลไกการบริหารจัดการมลพิษที่มีประสิทธิภาพ พัฒน่องค์ความรู้ นวัตกรรม และบุคลากรให้มีศักยภาพในการจัดการมลพิษ และสร้างหุ้นส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษ โดยมีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

- ระยะที่ ๑ ระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จะมุ่งจัดการมลพิษที่ต้นทาง ส่งเสริมการผลิตและการบริโภค ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาคการผลิตจะขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการผลิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดมลพิษต่ำ มีระบบจัดการของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทอย่างเพียงพอและจัดการมลพิษได้ตามมาตรฐาน โดยจะใช้ “แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔” เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดยุทธศาสตร์ การจัดการมลพิษ ๒๐ ปีมาสู่การขับเคลื่อนและแปลงไปสู่การปฏิบัติ ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

- ระยะที่ ๒ - ๓ ช่วงระยะ ๑๐ - ๑๕ ปี(พ.ศ. ๒๕๖๕- ๒๕๗๔) มุ่งส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ลดการใช้ทรัพยากรที่กำจัดยาก ลดการเกิดของเสียและมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม มีการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมเป็นหลักในชีวิตประจำวัน

- ระยะที่ ๔ ระยะ ๕ ปีสุดท้าย (พ.ศ. ๒๕๗๕ - ๒๕๗๙) ได้วางกรอบแนวทางดำเนินงานเพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่สังคมคาร์บอนต่ำ (Low carbon Society) บนพื้นฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยมีฐานองค์ความรู้เทคโนโลยีกฎระเบียบ และสถาบัน/องค์กรรองรับการพัฒนาประเทศแบบไร้ของเสีย (Zero Waste) ทั้งนี้เป้าหมายในภาพรวมที่จะเกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง

สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคบริการ ภาคการท่องเที่ยว ภาคพลังงาน และภาคการขนส่ง ให้ใช้ทรัพยากรในการผลิตอย่างคุ้มค่า ใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่เป็น

มิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในทุกระดับมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการรักษา สิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การบริโภคและการใช้ทรัพยากรที่พอดี

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดการจัดให้มีระบบจัดการของเสียทั้งจากภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคชุมชน ภาคการบริการ ภาคการท่องเที่ยว ภาคพลังงาน ภาคการขนส่ง โดยครอบคลุมการจัดการ ทั้งขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ ภาคอุตสาหกรรม สารอันตราย น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ

เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษผ่านทรัพยากรมนุษย์ องค์ความรู้ กลไกกฎหมาย ฐานข้อมูล การกำหนดนโยบาย การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ มาตรการทางสังคม งานวิจัยและนวัตกรรม การให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วม การสื่อสารและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ การดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อผูกพัน และข้อตกลงพหุภาคี ระหว่างประเทศ

๙) แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓

แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓ เป็นกรอบแนวทางระยะยาวในการจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นกรอบแนวทางฉบับแรก โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ๒๕๙๓ ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกัน คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมีการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ ตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย

(๑) การจัดการน้ำ อุทกภัย และภัยแล้ง มุ่งเน้นการจัดการน้ำอย่างบูรณาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำ การสร้างความพร้อมในการรับมือ และลดความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง รวมถึงการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยและภัยแล้ง

(๒) การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร มุ่งเน้นการจัดการความเสี่ยงในภาคเกษตรจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางภูมิอากาศ การสร้างความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้และศักยภาพของเกษตรกรในการปรับตัว รวมถึงการสร้างรายได้เพิ่มจากการพัฒนาสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการรักษาความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน

(๓) การท่องเที่ยว มุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสมบูรณ์และขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการลดความเสี่ยงของภาคการท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางภูมิอากาศที่อาจเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

(๔) สาธารณสุข มุ่งเน้นการเฝ้าระวังโรคและการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางภูมิอากาศที่มีผลต่อสุขภาพและการป้องกันการเกิดและแพร่ระบาดของโรค รวมถึงการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขที่มีคุณภาพ

(๕) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มุ่งเน้นการสงวนรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศให้คงความสมบูรณ์ และการกำกับดูแลและควบคุมให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

(๖) การตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ มุ่งเน้นการลดความเสี่ยงและความเสียหายจากภัยธรรมชาติ และการสร้างความพร้อมและขีดความสามารถในการปรับตัวของชุมชน

๑๐) แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งแผนแม่บทดังกล่าวครอบคลุมการปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพในทั้ง ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ ระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนางองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐาน

๑๑) แผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) โดยกรอบแนวคิด ๓ ประการ ประกอบด้วย

(๑) ลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำ และใช้ประโยชน์ใหม่ ณ แหล่งกำเนิดตามหลักการ ๓ Rs (Reduce, Reuse, Recycle) ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคการผลิต รวมทั้งลดปริมาณการกำจัดขยะมูลฝอย

(๒) ส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบศูนย์รวมโดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานและการแปรรูปผลิตภัณฑ์อย่างเหมาะสม

(๓) ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

โดยการกำหนดเป็น ๓ มาตรการ ดังนี้ ๑) มาตรการลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด ๒) มาตรการเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และ ๓) มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

๑๒) แผนแม่บทแก้ไขปัญหการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

แผนแม่บทแก้ไขปัญหการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (หัวหน้า คสช.อนุมัติ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๗) ได้กำหนดแผนในระดับยุทธศาสตร์ของการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ และกลยุทธ์ในการปฏิบัติเพื่อให้หน่วยปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติการ และการประสานงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบให้สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดย “ยุทธศาสตร์การพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้” แบ่งออกเป็น ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ และกำหนดกลยุทธ์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์รวม ๑๗ กลยุทธ์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ผนึกกำลังป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ ดังนี้

- กลยุทธ์ที่ ๑ หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
- กลยุทธ์ที่ ๒ จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า
- กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า
- กลยุทธ์ที่ ๔ ยึดคืนพื้นที่ป่า ยับยั้งการบุกรุกป่า และแก้ปัญหาป่าบุกรุกคน โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักฐานหลัก ร่วมกับหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ปลุกจิตสำนึกรักผืนป่าของแผ่นดิน ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

- กลยุทธ์ที่ ๑ กำหนดให้การแก้ไขปัญหการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าเป็นวาระแห่งชาติ
- กลยุทธ์ที่ ๒ จัดตั้งองค์กรแนวร่วมภาคประชาชนเพื่อปลุกจิตสำนึก
- กลยุทธ์ที่ ๓ ปลุกจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่ที่มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปฏิรูประบบการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์ ดังนี้

- กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับปรุงระบบการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้
 - กลยุทธ์ที่ ๒ พิจารณาจัดตั้งหน่วยงานด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทั้งระดับจังหวัดและอำเภอ
 - กลยุทธ์ที่ ๓ จัดทำแนวเขตทรัพยากรป่าไม้ทุกประเภทให้เป็นแนวเดียวที่ชัดเจน
 - กลยุทธ์ที่ ๔ จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ (Zoning)
 - กลยุทธ์ที่ ๕ ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ฟื้นฟูและดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์ ดังนี้
- กลยุทธ์ที่ ๑ จัดระบบการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมกับ

ประชาชน

กลยุทธ์ที่ ๒ จัดระบบการปลูกไม้เศรษฐกิจของประเทศเพื่อทดแทนความต้องการ และลดการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า

กลยุทธ์ที่ ๓ ให้คนอยู่กับป่าพึ่งพากันอย่างมีความสุข

กลยุทธ์ที่ ๔ เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการฟื้นฟูและดูแลป่าอย่างยั่งยืน
กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

๑๓) แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม

มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ การจัดการรายได้ และการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา พบว่า แหล่งรายได้ที่ระบุไว้ในกฎหมายสร้างรายรับให้กับกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยการแก้ไขปัญหามุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการรายได้จากแหล่งเงินทุน ตามมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และการวิเคราะห์และศึกษาแนวทางในการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. เช่น กองทุนพัฒนาน้ำบาดาล การพัฒนาแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมจากภาษีและค่าธรรมเนียมด้านสิ่งแวดล้อม และเงินบริจาคจากบุคคลและนิติบุคคล เป็นต้น ในขณะที่การจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา พบว่า การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีที่ยังไม่มีผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม และการขอรับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลในแต่ละปี โดยการแก้ไขปัญหามุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม เช่น ขยายช่องทางในการให้เงินกู้และเงินอุดหนุนอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดสัดส่วนในการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมทั้งในรูปของเงินกู้ และเงินอุดหนุนอย่างเหมาะสม ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของผู้จัดการกองทุน การกำหนดสถาบันการเงินเพื่อเป็นผู้จัดการกองทุนในส่วนเงินกู้เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดสรรเงินกู้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

มุ่งการพัฒนาองค์กรและการบริหารภายในกองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ จะมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งการทบทวน/ปรับปรุงโครงสร้างอัตราค่าจ้าง กฎระเบียบ คู่มือปฏิบัติงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ซึ่งจะช่วยในการบริหารกองทุนให้มีความคล่องตัว และลดระยะเวลา ขั้นตอน และกฎระเบียบที่ไม่จำเป็น ผลักดันกองทุนสิ่งแวดล้อมให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล โดยพัฒนาคนเป็นศูนย์กลาง กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการตรวจสอบการทำงานให้เกิดความโปร่งใส เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือกับองค์กร กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาองค์กร สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดียกระดับนวัตกรรมและการริเริ่มเชิงสร้างสรรค์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามนโยบายและยุทธศาสตร์ประเทศ

กองทุนสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องปรับแนวทางการสนับสนุนทางการเงินให้สอดคล้องกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา เพื่อสนองตอบต่อนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศได้ทันต่อสถานการณ์ โดยมุ่งเน้นประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีลำดับความสำคัญสูงและเร่งด่วน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการให้การสนับสนุนโครงการ/ กิจกรรม ตามลำดับความสำคัญ ทั้งนี้ในการให้การสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนในสถานะที่กองทุนสิ่งแวดล้อมมีวงเงินที่จำกัดในการให้การสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การสนับสนุนเงินอุดหนุน ที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับโครงการ/ กิจกรรม ที่สามารถแสดงผลงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างเด่นชัด เป็นที่ยอมรับของสังคมและสาธารณะ อีกทั้งสามารถส่งผลลัพท์ไปสู่เป้าหมายการป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสนองตอบต่อนโยบายของรัฐที่ชัดเจน และเห็นผลเป็นรูปธรรม ซึ่งกลยุทธ์ต่างๆ จะเป็นประเด็นที่อยู่ในลำดับความสำคัญที่ต้องดำเนินการให้การสนับสนุนในระยะ ๕ ปี ข้างหน้า และสามารถเลือกประเด็นที่มีความสำคัญสูง หรือเป็นวาระแห่งชาติ เป็นหลักในการให้การสนับสนุนเงินกองทุนในแต่ละปีงบประมาณ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเตรียมความพร้อมปฏิรูปกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว

มุ่งสู่การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นนโยบายของประเทศ ที่ต้องการให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้รับการรักษาและฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน สิ่งแวดล้อมได้รับการดูแล รักษา อย่างเป็นระบบ ลดมลพิษ และผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ รวมถึงการมีระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ ซึ่งตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้กำหนดให้ประเทศระบุให้ต้องพัฒนากองทุนสิ่งแวดล้อม ให้มีความเป็นอิสระ และเป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตราย และมีวัตถุประสงค์ของกองทุนที่ชัดเจน และมีแหล่งที่มาของรายได้กองทุนที่มั่นคงและสม่ำเสมอ มีการสรรหาผู้บริหารกองทุนที่มีความเป็นมืออาชีพ ทำหน้าที่บริหารจัดการองค์กรเพื่อสนองต่อนโยบายที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล

๒.๒ ผลการวิเคราะห์นโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการทบทวนสถานการณ์และทิศทางนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนนโยบายและแผนพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในส่วนของกองทุนสิ่งแวดล้อมควรให้ความสำคัญในการสนับสนุนทางการเงิน ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า แสดงให้เห็นว่า แนวโน้มของประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ที่กองทุนสิ่งแวดล้อมควรให้ความสำคัญใน ๔ ด้าน ดังนี้

๑. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการมลพิษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษ ซึ่งจะไปตามนโยบายรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ข้อที่ ๙ (๕) เร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ และน้ำเสีย ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๔ และเป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๑ การจัดการขยะ และของเสียอันตราย โดยยังคงเน้นแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ โดยให้ความสำคัญกับการลดการใช้ทรัพยากรและลดปริมาณของเสียตั้งแต่ต้นทาง หรือที่แหล่งกำเนิด โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้การลงทุนจัดสร้างระบบรวมลดน้อยลง เน้นการป้องกันและยึดหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย นำเครื่องมือเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างแรงจูงใจและภาระรับผิดชอบในการลดการก่อมลพิษ สร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์ และยังคงให้ความสำคัญกับการลดปริมาณการผลิตขยะมูลฝอยที่ต้นทางคือ ผู้บริโภคและผู้ผลิตสินค้า การเสริมสร้างให้ชุมชนสามารถจัดการขยะระบบกลุ่มพื้นที่ (Clustering) เพื่อลดปัญหาในระดับพื้นที่ และลดข้อจำกัดด้านศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่ไม่สามารถดำเนินการโดยลำพังได้ ด้วยการมีมาตรการจูงใจที่จะให้ท้องถิ่นดำเนินการอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับชุมชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนที่ถูกต้อง ส่งเสริมการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ กำหนดให้มีการพัฒนาระบบการคัดแยกขยะของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และสร้างระบบเครือข่ายการเชื่อมโยงข้อมูลวัสดุที่คัดแยกระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดีเพื่อให้เกิดการกระจายและแลกเปลี่ยนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการกำจัดขยะและของเสียอันตรายที่มีประสิทธิภาพ โดยการจัดการขยะ เร่งรัดให้มีการปรับปรุงและจัดการขยะตกค้างและบ่อฝังกลบขยะเก่าให้มีการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมถึงพัฒนาระบบการเก็บขนและรวบรวมขยะให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนในการจัดการขยะที่คำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากขยะอย่างคุ้มค่า ตลอดจนส่งเสริมการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการและประชาชน รวมถึงประเด็นการจัดการขยะทะเล เนื่องจากปัญหามลพิษที่เกิดจากขยะทะเล การทิ้งขยะพลาสติกและปล่อยสารพิษทะเล สร้างผลกระทบต่อสัตว์ทะเลหายาก ระบบนิเวศทางทะเล การประมง การท่องเที่ยว และไมโครพลาสติกอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสัตว์น้ำและสุขภาพมนุษย์

๑.๒ การจัดการคุณภาพน้ำ นั้น ยังคงเน้นส่งเสริมให้มีการจัดการน้ำเสียชุมชนแบบบูรณาการ โดยให้มีการบำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ ผลักดันให้มีการจัดการน้ำเสียจากครัวเรือน ร้านอาหาร และอาคารก่อนปล่อยทิ้งลงสู่สาธารณะ สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบรวบรวมน้ำเสียให้ครอบคลุมพื้นที่ตามความเหมาะสม และมีระบบบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และมีความคุ้มค่า รวมทั้งเร่งรัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย การบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือน และส่งเสริมการนำน้ำทิ้งกลับมาใช้ประโยชน์ตามหลักการ ๓Rs ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ระยะ ๒๐ ปี และแผนการจัดการมลพิษ

๑.๓ การจัดการคุณภาพอากาศ ส่งเสริมการลดปริมาณการปล่อยมลพิษทางอากาศ จาก การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ส่งเสริมและสนับสนุนภาคการผลิต ภาคอุตสาหกรรม ให้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดการ ปล่อยมลพิษทางอากาศ และหมุนเวียนมลสารและความร้อนในอากาศที่ปล่อยทิ้งให้กลับมาใช้ประโยชน์ ส่วน ภาคเกษตรกรรม ให้มีการหมุนเวียนวัสดุอินทรีย์จากการเกษตรกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น ทำปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น ควบคุมไม่ให้มีการเผาในที่โล่งและลดการใช้สารเคมี พร้อมทั้งพัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจ และมาตรการทางสังคมเพื่อสนับสนุนให้เกิดอุปสงค์ในภาคบริโภคนิยม รวมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้ผลิตเพื่อ ให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน และเพิ่มความเข้มแข็งทางการตลาด

โดยที่ตัวชี้วัดตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นั้น กำหนดให้ ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ภายใน ๕ ปี ขยะอันตรายชุมชนได้รับการจัดการ อย่างถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณขยะอันตรายทั่วประเทศภายใน ๕ ปี น้ำเสียชุมชน ก็ต้องได้รับการจัดการอย่างถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ภายใน ๕ ปี มลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมลดลง ร้อยละ ๘๕ ภายใน ๕ ปี ภาคอุตสาหกรรมอันตรายได้รับการจัดการอย่างถูกต้องร้อยละ ๙๕ ภายใน ๕ ปี ค่าความ เข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็กในบรรยากาศลดลงเหลือ ๒๕.๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรภายใน ๕ ปี ซึ่งยัง สอดคล้องกับทิศทางนโยบายในการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมที่ยังคงต้องให้ความสำคัญ กับประเด็นด้าน สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ โดยเน้นส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ส่งเสริมการสร้างพื้นที่ต้นแบบ ศูนย์การเรียนรู้การจัดการมลพิษ ทางน้ำ ทางอากาศ และการจัดการขยะมูลฝอย สารอันตราย และของเสียอันตรายในชุมชน โดยต้องคำนึงถึงการจัดการมลพิษในพื้นที่เป้าหมายและพื้นที่วิกฤต โดยดำเนินการจัดการมลพิษในพื้นที่เป้าหมายและพื้นที่วิกฤต

๒) การป้องกันและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยยึดแนวทางการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม แบบบูรณาการ โดยการเชื่อมโยงการดูแลปัญหาป่าไม้ น้ำ ที่ดิน อากาศและอื่นๆ ในพื้นที่เดียวกันเข้าไว้ด้วยกัน เน้น การพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน (Sustainable Development) โดยต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่สามารถสงวนรักษาไว้ใช้ประโยชน์อย่างยาวนาน และเน้นการบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ (Ecosystem Approach) ที่เน้นแบบองค์รวม โดยเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมความรับผิดชอบเพื่อให้ภาคเอกชน เข้ามาลงทุนหรือมีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ทั้งนี้ต้องยึดหลักธรรมาภิบาลโดยการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วน การกระจายอำนาจ ความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ การเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ และการกำหนด ภาระรับผิดชอบ (Accountability) ของทุกภาคส่วนด้วย โดยเน้นการปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้ ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มพื้นที่ป่า บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนสร้างความร่วมมือ ในการจัดการชุมชนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในป่า ปกป้อง คุ้มครอง และรักษาป่าธรรมชาติให้คงความสมดุลทางระบบ นิเวศ โดยผลักดันให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและจริงจังเพื่อลดการบุกรุกทำลายป่าหรือการเข้าใช้ ประโยชน์ที่ผิดกฎหมาย และผสมผสานกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเฝ้าระวังและตรวจติดตาม ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า การบุกรุกทำลายป่า รวมทั้งการจัดการไฟป่า พร้อมทั้งฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ถูกเปลี่ยนแปลง ไปให้กลับคืนเป็นพื้นที่ป่า หรือพัฒนาเป็นพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ โดยให้มีการจัดรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อเป็นทางเลือก ให้กับผู้มีรายได้น้อยหรือไม่มีที่ดินทำกิน พร้อมทั้งสนับสนุนการสร้างอาชีพที่เหมาะสมเพื่อมิให้มีการบุกรุกและ

ลักลอบทำลายป่า ส่งเสริมและฟื้นฟูการจัดการพื้นที่ป่าไม้ในลักษณะกลุ่มป่าหรือผืนป่า สนับสนุนการจัดตั้งป่าชุมชนอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาชุมชนโดยรอบพื้นที่ป่าให้เป็นชุมชนเชิงนิเวศเพื่อส่งเสริมให้มีวิถีชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างกลมกลืนและพึ่งตนเองได้ รวมทั้งเพิ่มบทบาทและหน้าที่ของชุมชนในการดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยภาครัฐสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายพันธมิตรท้องถิ่นเพื่อร่วมมือในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ การคุ้มครองและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างแรงจูงใจในการรักษาวิถีชีวิตเชิงอนุรักษ์และเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้จากการรักษาระบบนิเวศ

ซึ่งนโยบายและแผนตั้งแต่นโยบายรัฐบาลและนโยบายที่เกี่ยวข้องในทุกระดับให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติ อาทิเช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการรักษาทุนทางธรรมชาติเพื่อการเติบโตสีเขียวใช้ประโยชน์จากทุนธรรมชาติที่ค้ำประกันขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว ปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม นอกจากนี้ แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จะต้องนำกรอบนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ไปถ่ายทอดให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึง แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓ และแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการสงวนรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศให้คงความสมบูรณ์ และการกำกับดูแลและควบคุมให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๓) การป้องกันและการเตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ถูกกำหนดเป็นหนึ่งในห้าของแผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ และมีกรอบการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓ ที่มุ่งกำหนดแนวทางการดำเนินการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในด้านการป้องกัน การลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดก๊าซเรือนกระจก และส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ การปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมถึง การสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และส่งเสริมการพัฒนาแบบคาร์บอนต่ำ โดยคำนึงถึงการเตรียมพร้อมรับมือกับสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติที่มีความแปรปรวนและเกิดขึ้นอย่างรุนแรงและบ่อยครั้งขึ้น จนสร้างความเสียหายในทรัพย์สินและการสูญเสียชีวิตของประชาชน รวมทั้งปรับกระบวนการพัฒนาและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในรูปคาร์บอน ควบคู่ไปกับการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีประชาคมโลก เพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตให้คนในสังคมไทย และมุ่งในเรื่องการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน

๔) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ได้ถูกกำหนดอยู่ในนโยบายรัฐบาลข้อที่ ๙ และ แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ที่มีความเชื่อมโยงกับการรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งระบบนิเวศทางธรรมชาติ ให้ได้รับการอนุรักษ์ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

รักษาความสมดุลของระบบนิเวศความหลากหลายทางชีวภาพให้ยั่งยืน โดยบริหารจัดการ คุ้มครอง และรักษาความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของพื้นที่สงวนชีวมณฑลและพื้นที่อนุรักษ์ รวมทั้งห้ามใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธาร และพื้นที่ป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ อนุรักษ์ ปกป้อง และคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชและสัตว์ทั้งในธรรมชาติและพื้นที่เกษตรกรรม ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ และพัฒนาเศรษฐกิจฐานความหลากหลายทางชีวภาพ โดยผสมผสานองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งสนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมองค์ความรู้เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ให้ความรู้และความเข้าใจถึงประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนแก่ภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาชน

๒.๓ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT ANALYSIS)

การจัดทำแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม แก่กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อมภายใน

จุดแข็ง

๑. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่รองรับการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นกลไกทางการเงินในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถดำเนินการช่วยเหลือและอุดหนุนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ รวมถึงมีการกำหนดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีโครงสร้างการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล

๒. มีการพัฒนาแนวทางการพิจารณาจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม เช่น การพัฒนาชุดโครงการ ตามมาตรา ๒๓ (๔) ส่วนในมาตรา ๒๓ (๓) เพิ่มช่องทางในการจัดสรรเงินกู้โดยการอนุมัติเงินก้อน (Lump Sum) ให้ บมจ. ธนาคารกรุงไทย เป็นผู้อนุมัติโครงการเงินกู้เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

๓. ความชัดเจนในกรอบการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการ มีความความหลากหลายและครอบคลุมประเภทโครงการ และเครือข่ายเป้าหมาย ตามมาตรา ๒๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเปิดกว้างให้กองทุนสามารถให้เงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับ

การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่จะเป็นแหล่งเงินเพื่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศ

๔. กองทุนสิ่งแวดล้อม มีเครื่องมือในการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมที่เป็นมาตรฐาน ได้แก่ คู่มือ ข้อปฏิบัติ หลักเกณฑ์ ระเบียบ รวมทั้งการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้สนใจ ขอเงินอุดหนุน และเงินกู้จากกองทุนสิ่งแวดล้อมและมีกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการขอจัดสรรเงินกองทุนที่ชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล

๕. คณะกรรมการและอนุกรรมการพิจารณาโครงการที่เป็นระบบโปร่งใส ตรวจสอบได้

๖. มีแผนแม่บทสารสนเทศกองทุนสิ่งแวดล้อม และแผนปฏิบัติการสารสนเทศประจำปี ซึ่งช่วยกำหนดทิศทางในการทำงานด้านสารสนเทศที่ชัดเจน พร้อมทั้งมียุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพระบบสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม และสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผน และติดตามผลการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม

๗. มีการดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยมี Third Party เป็นผู้มีส่วนร่วมดำเนินการสำรวจความพึงพอใจเพื่อให้เกิดความเป็นกลาง เที่ยงตรง และแม่นยำ

๘. มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (๗ มีนาคม ๒๕๕๖) กำหนดให้โครงการก่อสร้างหรือดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือกำจัดของเสียรวม ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดได้รับงบประมาณสมทบจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นจำนวนเงินโครงการละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นการผลักดันให้พื้นที่ทุกแห่งมีการจัดเก็บค่าบริการ ค่าปรับ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ และยังเป็น การเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีระบบได้ เพื่อนำมาใช้บริหารจัดการระบบ

จุดอ่อน

๑. แหล่งรายได้ที่มีเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นแหล่งรายได้ไม่สม่ำเสมอ ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงที่จะไม่มีเงินกองทุนไหลเวียนที่เพียงพอต่อกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการเสนอโครงการที่จะขอรับการสนับสนุน

๒. กฎ ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีขั้นตอนและรายละเอียดในทางปฏิบัติมากและต้องใช้เวลา จึงขาดความคล่องตัว

๓. การดำเนินการติดตามและทบทวนกรอบวงเงินการจัดสรรเงินให้แก่โครงการ ในช่วงเวลา ระหว่างปีงบประมาณ ไม่มีความต่อเนื่อง

๔. การประชาสัมพันธ์/สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนมาขอรับการสนับสนุนเงินกู้ไม่มีความต่อเนื่อง ส่งผลให้การอนุมัติจัดสรรโครงการเงินกู้ได้น้อยกว่าปีที่ผ่านมา และจะกระทบต่อรายรับในรูปดอกเบี้ยเงินกู้ในปีต่อ ๆ ไปจะลดลงตามไปด้วย

๖. การอนุมัติโครงการทั้งประเภทเงินอุดหนุนและเงินกู้ กองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่สามารถบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนจัดสรรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในส่วนของเงินกู้มีผู้จัดการเงินกู้มีเพียงรายเดียว ทำให้การปล่อยเงินกู้ของกองทุนยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ

๗. ข้อจำกัดด้านข้อมูลทางวิชาการ และ/หรืองานศึกษาวิจัยที่ทันสมัย เนื่องจากการดำเนินการเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัจจัยสำคัญจะต้องมีข้อมูลทางวิชาการ และ/หรือ งานศึกษาวิจัยที่ทันสมัยที่จะนำมาใช้ในการวางแผน และตัดสินใจรวมถึงสนับสนุนทิศทางการดำเนินงานของกองทุนและการวางกรอบเป้าหมายการดำเนินงานในอนาคต

๘. คุณภาพของข้อเสนอโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนยังขาดความสมบูรณ์ เนื่องจากผู้มีสิทธิขอรับการสนับสนุนยังขาดความเข้าใจในการจัดทำโครงการ และยังไม่มีการจัดเก็บฐานข้อมูลองค์ความรู้/ผลสำเร็จของโครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อนำไปเผยแพร่ต่อยอดหรือขยาย

๙. ข้อมูลสารสนเทศในเชิงวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจ

๑๐. ระบบสารสนเทศยังไม่เอื้อต่อการเข้าถึงของกลุ่มผู้ยื่นข้อเสนอโครงการ

๑๑. ระบบการบริหารจัดการสารสนเทศยังมีองค์ประกอบไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น การประเมินผู้ให้บริการ ความเชื่อมโยงกับระบบการประเมินผลลัพธ์และการเปรียบเทียบเป้าหมาย

๑๒. ยังขาดกลไกการติดตามผลการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม รวมถึงการรายงานผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับเป้าหมาย

โอกาส

๑. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ทั้งนโยบายด้านการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยเป็นเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ โดยอยู่บนพื้นฐานการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม /สังคมดิจิทัล หรือ Thailand ๔.๐ โดยใช้แนวทางประชารัฐ ทำให้กองทุนสามารถพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมให้บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ และสอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง ให้ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ที่เน้นการสร้างนวัตกรรม การบริหารขับเคลื่อนกองทุนในรูปแบบที่เป็นธุรกิจเอกชน รวมถึงการนำเทคโนโลยี Digital เข้ามาใช้ช่วยให้เกิดความคล่องตัว ลดระยะเวลา ขั้นตอนและกฎระเบียบที่ไม่จำเป็น

๒. ร่าง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ได้เปิดช่องปรับปรุงการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความครอบคลุม รวมถึงได้มีการปรับและเพิ่มแหล่งที่มาและการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและทันต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัวยิ่งขึ้น

๓. ภาคเอกชนและภาคธุรกิจให้ความสนใจ และร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และเริ่มมีบทบาทในการดำเนินงานหรือดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มากขึ้น

๔. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยกลุ่มผู้รับบริการที่กองทุนสิ่งแวดล้อมเคยให้การสนับสนุน มีทั้งองค์กรเอกชน ภาคเอกชน ราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นเครือข่ายในการสนับสนุนงานกองทุน

๕. รัฐบาลมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น จึงพยายามผลักดันกฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ ในการให้ประชาชนร่วมรับภาระในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นตามหลักผู้ก่อให้เกิดมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) เช่น พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอย และในส่วนของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดอัตราการจัดเก็บค่าบริการจากประชาชนในการที่หน่วยงานรัฐจัดให้มีบริการบำบัดน้ำเสียหรือของเสียสาธารณะ

๖. มีพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ และกฎระเบียบที่สนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม

๗. มีแนวโน้มที่จะได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ ทั้งด้านเทคโนโลยีและด้านการเงินให้กับกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้เป็นหุ้นส่วนในการขับเคลื่อนข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมให้บรรลุเป้าหมายในระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

๘. นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ทำให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการดำเนินงานมากขึ้น

๙. นโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และอำนวยความสะดวกต่อผู้รับบริการ

๑๐. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ได้กำหนดให้กองทุนสิ่งแวดล้อม จัดตั้งที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้การบริหารงานมีความคล่องตัวและเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น

๑๑. แนวทางการปฏิรูปประเทศไทยของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นแผนปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในมิติหลายๆ ด้าน เช่น ด้านทรัพยากรทางบก ทางน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพและด้านสิ่งแวดล้อม

อุปสรรค

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถดำเนินการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และจัดเก็บค่าบริการได้ตามมาตรา ๘๘ และ ๙๓ จึงไม่มีเงินหักส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมได้

๒. กลุ่มเป้าหมายที่มีสิทธิขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมบางกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่เป็นคณะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในชุมชน และภาคประชาชน ที่ถือเป็นเครือข่ายการบริหาร

จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน ยังไม่เข้าใจบทบาท/ยังไม่รู้จัก ขาดความพร้อมในการจัดทำข้อเสนอโครงการและการบริหารจัดการโครงการ ส่งผลให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

๓. การประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ มีอัตราการแข่งขันที่สูง ทำให้ภาคเอกชนสนใจที่จะกู้เงินจาก บมจ. ธนาคารกรุงไทย มีจำนวนน้อยลง

๔. ข้อเสนอโครงการขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ของเทคนิควิชาการ งบประมาณ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ส่งผลให้ไม่สามารถผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์เบื้องต้น (Checklist) และต้องใช้เวลาปรับแก้ ทำให้การพิจารณาโครงการค่อนข้างล่าช้า

๕. ผู้แทนจากส่วนราชการในคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมมิได้มีการมอบหมายผู้แทนประจำ จึงเกิดความไม่ต่อเนื่องในการพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะโครงการ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT) พบว่าการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะเวลาที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าจะเป็นการบริหารงานตามกฎหมาย และยุทธศาสตร์ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อมก็ตาม แต่กองทุนสิ่งแวดล้อมก็ยังคงต้องเผชิญกับปัญหาที่ทำทลายจากสภาพทางการเงินของกองทุนที่ไม่มีเสถียรภาพ อันเนื่องมาจากแหล่งรายได้ที่มีเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นแหล่งรายได้ไม่สม่ำเสมอ ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงที่จะไม่มีเงินกองทุนไหลเวียนที่เพียงพอต่อกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการเสนอโครงการที่จะขอรับการสนับสนุน

อย่างไรก็ตาม การเป็นกลไกทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมในอนาคต ยังคงมีเป้าหมายที่นำมาเป็นกรอบในการจัดสรรเงินกองทุนตามลำดับความสำคัญภายใต้นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศได้ เนื่องจากทิศทางนโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และแผนอื่นๆที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ประกอบกับ ร่าง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ได้กำหนดให้กองทุนสิ่งแวดล้อม จัดตั้งที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้การบริหารงานมีความคล่องตัวและเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้โอกาสในการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัวยิ่งขึ้น แนวโน้มการขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลภายใต้ยุทธศาสตร์งบประมาณของประเทศ มีความชัดเจนที่จะส่งเสริมและสนับสนุนเงินกองทุนได้ตรงตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ประเทศมากขึ้น การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม เป็นโอกาสที่ส่งเสริมกองทุนสิ่งแวดล้อม ในการปรับปรุงศักยภาพด้านการเงินให้เป็นทุนหมุนเวียนที่ยืดหยุ่นและมีความคล่องตัวและสามารถมีรายได้ที่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในขณะที่ปัญหาของคุณภาพของโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุน และความรู้ความเข้าใจของผู้มีสิทธิขอรับการสนับสนุน ในการจัดทำข้อเสนอโครงการ ประกอบกับการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ มีอัตราการแข่งขันที่สูง ทำให้ภาคเอกชนที่สนใจกู้เงินจาก บมจ. ธนาคารกรุงไทย มีจำนวนน้อยลง และผู้จัดการเงินกู้มีเพียงรายเดียว ทำให้การปล่อยเงินกู้ของกองทุนยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการบริหารจัดการงานด้านฐานข้อมูล

สารสนเทศในเชิงวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารยังมีองค์ประกอบไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น ความเชื่อมโยงกับระบบการประเมินผลลัพธ์และการเปรียบเทียบเป้าหมาย เป็นต้น ระบบสารสนเทศยังไม่เอื้อต่อการเข้าถึงของกลุ่มผู้ยื่นข้อเสนอโครงการ ยังคงเป็นอุปสรรคที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๒.๔ แนวทางสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอนาคต

จากผลการดำเนินงานของกองทุนในระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่าโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินกู้ และเงินอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมที่มีผลการดำเนินงานที่ดี มีความยั่งยืนในการดำเนินการ จะเป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับ ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของผู้ประกอบการ / ชุมชน อาทิ เช่น การขอรับการสนับสนุนเงินกู้ เพื่อจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการผลิต โดยเลือกระบบที่ผลิตก๊าซชีวภาพและนำก๊าซชีวภาพที่ได้ไปผลิตกระแสไฟฟ้า ในรูปแบบของ (Waste to Energy) ทำให้การลงทุนเพื่อการบำบัดน้ำเสียไม่ใช่ภาระค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ ดังเช่น ระบบบำบัดน้ำเสียในอดีต แต่กลับเป็นผลดีในด้านการลดค่าใช้จ่ายการใช้พลังงานของผู้ประกอบการ ทำให้ผู้ประกอบการให้ความสนใจขอรับการสนับสนุนเงินกู้จากกองทุนเพื่อการบำบัดน้ำเสีย และกำจัดของเสีย ในกิจการของตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่โครงการในระดับชุมชนได้ให้ความสำคัญกับโครงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่แหล่งกำเนิด เช่น โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ซึ่งสามารถทำให้เกิดการคัดแยกขยะ และลดปริมาณขยะที่นำไปสู่ระบบกำจัดได้ถึงร้อยละ ๕๐ นอกจากนี้ ยังเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการยกระดับเศรษฐกิจในระดับชุมชน เช่น โครงการด้านการนำวัสดุชีวภาพที่เหลือทิ้งจากการทำเกษตรกรรม มาผลิตเป็นปุ๋ยคุณภาพดี ทำให้ช่วยลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรพร้อมกับการลดปริมาณขยะ และลดปัญหาหมอกควันที่เกิดจากการเผาขยะทางการเกษตร ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีในการขยายผลไปสู่ชุมชนทางการเกษตรอื่นๆ

จากบทเรียนการสนับสนุนการดำเนินโครงการที่ได้รับการสนับสนุนการดำเนินโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม และประสบความสำเร็จในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ทิศทางการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม นั้น ยังคงเน้นประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญสูงและเร่งด่วน โดยเฉพาะโครงการ/กิจกรรมที่ตอบสนองต่อนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ ตามนโยบายรัฐบาลที่ยังคงเน้นให้ความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในการพัฒนาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ

โดยกองทุนสิ่งแวดล้อมยังคงให้ความสำคัญ กับการเร่งรัดให้มีการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ และน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด ที่เกิดจากการผลิตและบริโภคเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ประชาชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและทุกภาคส่วน โดยยังคงเร่งรัดแก้ไขปัญหามาตรฐานการจัดการขยะเป็นลำดับแรก การส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด เร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมใน

สถานที่กำจัดขยะในพื้นที่วิกฤตสนับสนุน เน้นส่งเสริมให้มีการบำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ โดยผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดจากครัวเรือน ร้านอาหาร และอาคารก่อนปล่อยทิ้งสู่สาธารณะ รวมถึงให้มีระบบรวบรวมน้ำเสียให้ครอบคลุมพื้นที่ตามความเหมาะสมและมีศักยภาพและเกิดความคุ้มค่า ส่งเสริมการปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำและพื้นที่อนุรักษ์ที่มีความสำคัญเชิงนิเวศ รวมถึงการเพิ่มพื้นที่ป่า เสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการรับมือและเตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพ และยังคงเน้นการปล่อยเงินกู้ยืมแก่ภาคเอกชน สถานประกอบการที่มีหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อการแก้ไขมลพิษในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

บทที่ ๓

สถานภาพการบริหารเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

๓.๑ รายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อม

นับตั้งแต่จัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมา ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายรับรวมทั้งสิ้น ๑๖,๓๑๙.๗๗ ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วย

๑. เงินที่รัฐบาลได้จัดสรรเป็นทุนประเดิมให้กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย เงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ๔,๕๐๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๒๗.๕๗ ของรายรับทั้งหมด) และเงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๓๕ จำนวน ๕๐๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๓.๐๖ ของรายรับทั้งหมด)

๒. เงินงบประมาณแผ่นดิน ในปีพ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ เป็นจำนวนเงินรวม ๑,๖๐๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๙.๘๐ ของรายรับทั้งหมด)

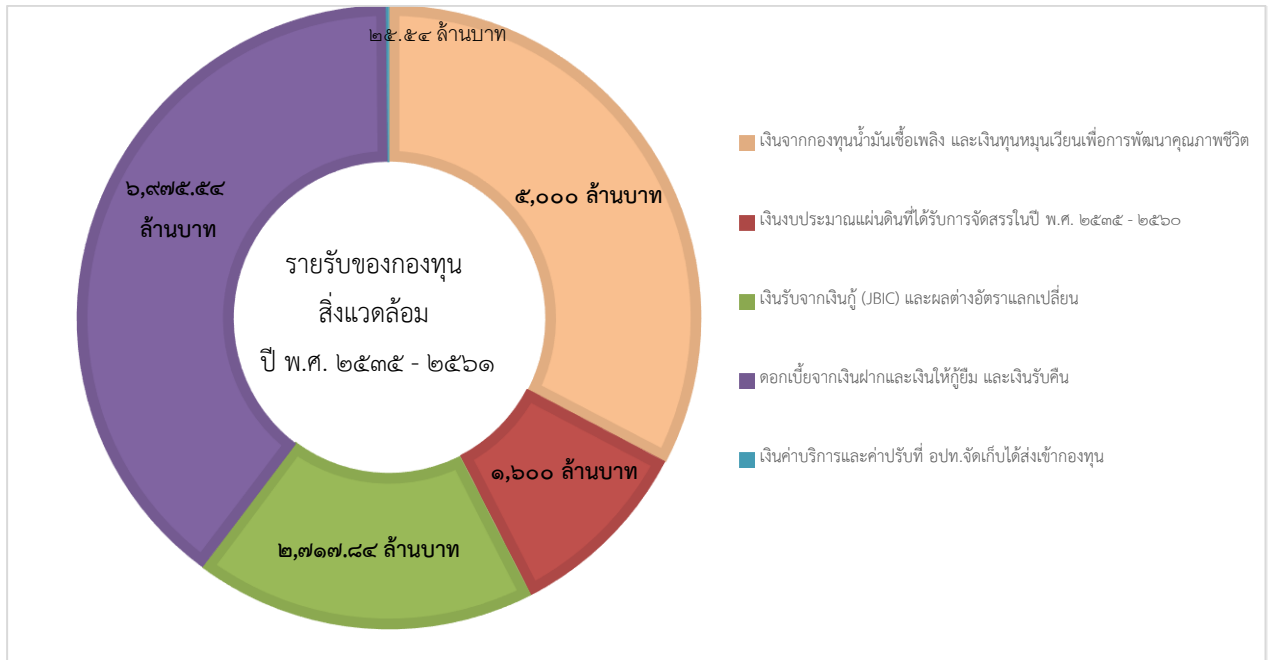
๓. เงินกู้จากธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan Bank for International Cooperation: JBIC) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ รวมผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นเงิน ๒,๗๑๗.๘๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๖.๖๕ ของรายรับทั้งหมด)

๔. โดยหลังจากปี พ.ศ.๒๕๓๘ กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายรับหมุนเวียนในส่วนของดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ดอกเบี้ยเงินกู้ และการรับคืนเงินต้น จำนวน ๖,๙๗๕.๙๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๔๒.๗๕ ของรายรับทั้งหมด) และ

๕. การส่งคืนเงินกองทุนจากการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมจัดเก็บได้จากการดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียอีกจำนวน ๒๕.๕๔ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๑๖ ของรายรับทั้งหมด

รวมทั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับเงินชดเชยค่าเสียหายจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ ตามคำสั่งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง จากผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในมาตรา ๙๗ และ ๙๙ และกฎหมายอื่น ๆ เป็นจำนวนเงิน ๔๘๖,๙๗๙.๕๐ บาท (ร้อยละ ๐.๐๐๓ ของรายรับทั้งหมด)

รายละเอียดดังแสดงในรูปที่ ๑

รูปที่ ๑ แสดงรายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๑

๓.๒ การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

กองทุนสิ่งแวดล้อม ได้พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ไปแล้ว จำนวน ๑,๐๔๓ โครงการ รวมวงเงินที่ให้การสนับสนุนโครงการทั้งสิ้น ๑๕,๒๙๐.๑๙ ล้านบาท (ข้อมูล ณ ไตรมาส ที่ ๒ /๒๕๖๑) จำแนกเป็นเงินอุดหนุน จำนวน ๑๒,๙๙๐.๓๖ ล้านบาท เงินกู้ภาคเอกชน จำนวน ๒,๒๙๙.๘๔ ล้านบาท และค่าใช้จ่ายในการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม ๒๙๙.๒๓ ล้านบาท (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑) ทั้งนี้ การจัดสรรเงินกองทุนในระยะที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของเงินอุดหนุน ดังนี้

๓.๒.๑ การจำแนกตามประเภทของกลุ่มเป้าหมาย

กองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายตามที่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสามารถให้การสนับสนุนตามกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกลุ่มเป้าหมายที่กองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนมากที่สุด โดยได้สนับสนุนเป็นเงินอุดหนุน จำนวน ๗,๒๘๔.๕๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๖๔ ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศและเสียง และระบบกำจัดของเสีย จำนวน ๗,๐๕๓.๕๙ ล้านบาท ด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ภายใต้กรอบทิศทางการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒๒๙.๙๓ ล้านบาท

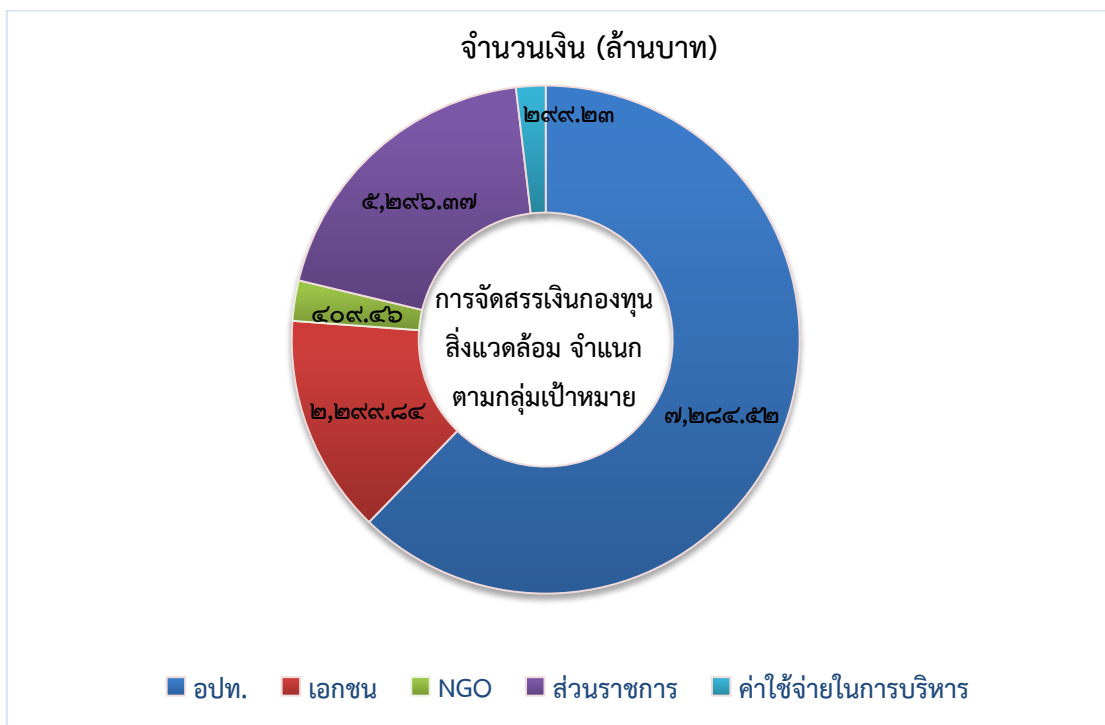
(๒) ภาครัฐที่เป็นส่วนราชการและสถาบันการศึกษา ได้รับการสนับสนุนในรูปของเงินช่วยเหลือและเงินอุดหนุน จำนวน ๕,๒๙๖.๓๗ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖๔ ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด เพื่อจัดให้มีระบบ

บำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศและเสียง และระบบกำจัดของเสีย จำนวน ๒,๕๒๑.๒๗ ล้านบาท และการดำเนินกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่สำคัญและมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมตามมาตรา ๒๓ (๔) จำนวน ๒,๗๗๕.๑๐ ล้านบาท

(๓) ภาคเอกชน เป็นกลุ่มเป้าหมายที่กองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนในรูปแบบเงินกู้ยืม เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย หรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใดเพื่อการควบคุมบำบัด หรือขจัดมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมหรือการดำเนินกิจการของตนเอง ตามมาตรา ๒๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยอนุมัติวงเงินกู้ไปแล้วทั้งสิ้น ๒,๒๙๙.๘๔ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๔ ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำแนกเป็นระบบบำบัดน้ำเสีย ๑,๔๓๓.๓๖ ล้านบาท ระบบกำจัดของเสีย ๑๑๐.๗๘ ล้านบาท และระบบบำบัดอากาศเสียและเสียง ๖๕๕.๗๐ ล้านบาท และการสนับสนุนเงินกู้ ในลักษณะเงินก้อน ให้กับ บมจ. ธนาคารกรุงไทย (Lump sum) ๑๐๐ ล้านบาท

(๔) องค์กรเอกชน (NGOs) ที่จดทะเบียนกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของเงินช่วยเหลือและเงินอุดหนุนในการดำเนินกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓ (๔) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๐๙.๔๖ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๒.๖๘ ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

(๕) ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒๙๙.๒๓ ล้านบาท รายละเอียดดังแสดงในรูปที่ ๒

รูปที่ ๒ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๕-๒๕๖๑*

หมายเหตุ : * ข้อมูล ณ ไตรมาสที่ ๒/๒๕๖๑

๓.๒.๒ การจำแนกตามประเภทของโครงการตามประเภทมลพิษ

หากพิจารณาโครงการจำแนกตามกลุ่มมลพิษ พบว่า กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ให้การสนับสนุนโครงการตามประเภทมลพิษ ดังนี้

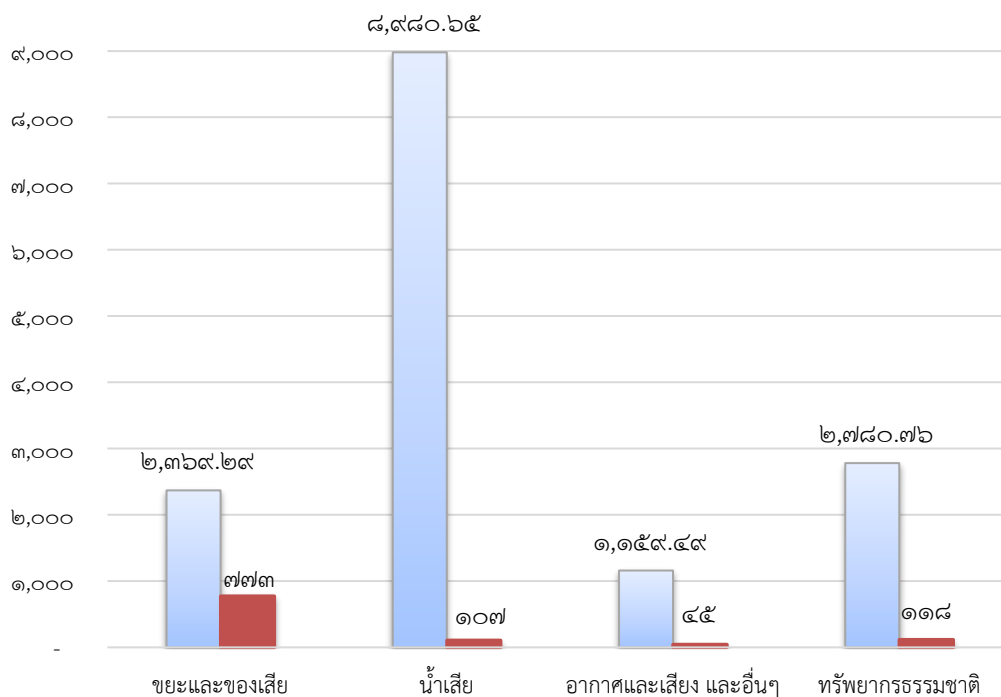
(๑) ขยะและของเสีย โดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นเงินกู้ยืมภาคเอกชน จำนวน ๗๗๓ โครงการ วงเงินรวม ๒,๓๖๙.๒๙ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๐ ของวงเงินจัดสรรทั้งหมด

(๒) น้ำเสีย โดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นเงินกู้ยืมภาคเอกชน รวม ๑๐๗ โครงการ วงเงินทั้งสิ้น ๘,๙๘๐.๖๕ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๘.๗๓ ของวงเงินจัดสรรทั้งหมด

(๓) คุณภาพอากาศ เสียง และอื่นๆ โดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นเงินกู้ยืมภาคเอกชน รวมทั้งสิ้น ๔๕ โครงการ วงเงิน ๑,๑๕๙.๔๙ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๗.๕๘ ของวงเงินจัดสรรทั้งหมด

(๔) ทรัพยากรธรรมชาติ โดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๘ โครงการ วงเงิน ๒,๓๙๑.๙๙ ล้านบาท และองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน ๙๐ โครงการ วงเงิน ๓๘๘.๗๗ ล้านบาท รวมทั้งสิ้น ๑๑๘ โครงการ รวมวงเงิน ๒,๗๘๐.๗๖ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๙ ของวงเงินจัดสรรทั้งหมด

จำนวนเงิน (ล้านบาท)

รูปที่ ๓ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมตามประเภทมลพิษ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๑*

หมายเหตุ * ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑

๓.๓ ผลการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะที่ผ่านมา

ผลการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑ เป็นต้นมา พบว่า

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ งบประมาณการวงเงินแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสิ้น ๑,๑๐๐ ล้านบาท โดยแบ่งเป็นแผนจัดสรรเงินอุดหนุน วงเงินรวม ๓๓๐ ล้านบาท และแผนจัดสรรเงินกู้ วงเงินรวม ๗๗๐ ล้านบาท สามารถจัดสรรเงินอุดหนุนได้ ๙.๙๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๒ ของแผนจัดสรรเงินอุดหนุนที่ตั้งไว้ ในขณะที่เงินกู้จัดสรรได้ ๖๖๐.๕๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๘ ของแผนจัดสรรเงินกู้ที่วางไว้

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ งบประมาณการวงเงินแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสิ้น ๙๐๐ ล้านบาท โดยแบ่งเป็นแผนจัดสรรเงินอุดหนุน วงเงินรวม ๒๗๐ ล้านบาท และแผนจัดสรรเงินกู้ วงเงินรวม ๖๓๐ ล้านบาท สามารถจัดสรรเงินอุดหนุนได้ ๙๘.๘๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๖๒ ของแผนจัดสรรเงินอุดหนุนที่ตั้งไว้ ในขณะที่เงินกู้จัดสรรได้ ๒๐๘.๙๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๑๗ ของแผนจัดสรรเงินกู้ที่วางไว้

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ งบประมาณการวงเงินแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสิ้น ๖๐๐ ล้านบาท โดยแบ่งเป็นแผนจัดสรรเงินอุดหนุน วงเงินรวม ๒๐๐ ล้านบาท และแผนจัดสรรเงินกู้ ๔๐๐ บาท สามารถจัดสรรเงินอุดหนุนได้ วงเงินรวม ๒๐๔.๔๕ ล้านบาท ซึ่งเกินเป้ากว่าแผนที่ตั้งไว้ คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๒.๒๒ กับแผนที่ตั้งไว้ในขณะที่เงินกู้จัดสรรได้ ๒๔๒.๘๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๗๑ ของแผนจัดสรรเงินกู้ที่วางไว้

ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ งบประมาณการวงเงินแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสิ้น ๖๐๐ ล้านบาท โดยแบ่งเป็นแผนจัดสรรเงินอุดหนุน วงเงินรวม ๒๐๐ ล้านบาท และแผนจัดสรรเงินกู้ วงเงินรวม ๔๐๐ ล้านบาท สามารถจัดสรรเงินอุดหนุนได้ วงเงินรวม ประมาณ ๗๗.๗๐ ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ ๓๘.๘๕ กับแผนที่ตั้งไว้ในขณะที่เงินกู้จัดสรรได้ ๑๕๐.๐๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๐ ของแผนจัดสรรเงินกู้ที่วางไว้

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ งบประมาณการวงเงินแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสิ้น ๕๐๐ ล้านบาท โดยแบ่งเป็นแผนจัดสรรเงินอุดหนุน วงเงินรวม ๒๐๐ ล้านบาท และแผนจัดสรรเงินกู้ ๓๐๐ ล้านบาท โดยมีวงเงินที่อนุมัติไปแล้ว (ณ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑) ดังนี้

- เงินอุดหนุน ได้มีการอนุมัติ ๓ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๑๓.๓๖ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑) โครงการอนุรักษ์ทรัพยากร “ดินและป่า” เพื่อการพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พื้นที่สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน วงเงิน ๔.๒๘๒ ล้านบาท

๒) โครงการนวัตกรรมการรักษาฟื้นฟูระบบราก และสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ต้นยางนาถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนให้อยู่คู่ชุมชนอย่างปลอดภัยสวยงาม และยั่งยืน วงเงิน ๔.๙๗๔ ล้านบาท

๓) โครงการ ๓Rs ภาศึเครือข่ายจัดการขยะในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่งจังหวัดลำพูน วงเงิน ๔.๑๐ ล้านบาท

- เงินกู้ ยังไม่มีการอนุมัติจัดสรรได้ตามแผนจัดสรรเงินกู้ที่กำหนดไว้

จำนวนวงเงินที่คาดว่าจะจัดสรรเงินอุดหนุนภายใน เดือน กันยายน ๒๕๖๑ ประมาณ ๓๒๖.๑๘ ล้านบาท (ตารางที่ ๑) ซึ่งเมื่อรวมกับวงเงินที่มีการจัดสรรไปแล้ว ๑๓.๓๖ ล้านบาท รวมเป็นเงินอุดหนุนทั้งหมด ๓๓๙.๕๔ ล้านบาท

ดังนั้น ผลการจัดสรรในภาพรวมทั้งหมด เป็นไปตามรายละเอียดในรูปที่ ๔

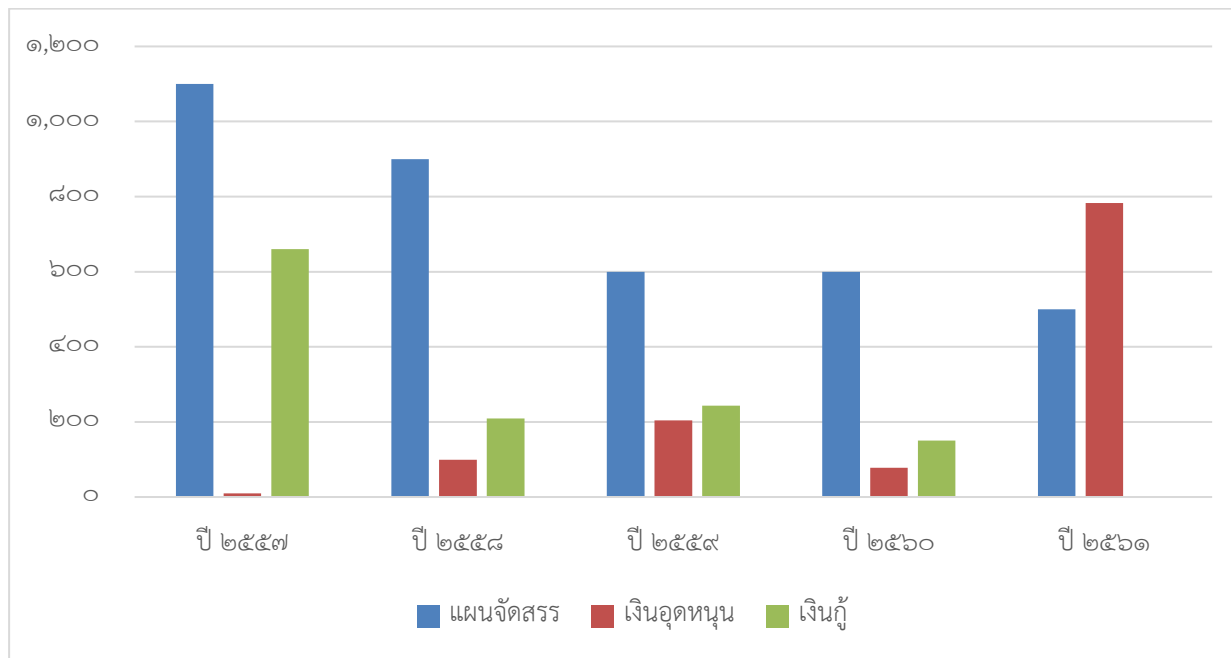
ตารางที่ ๑ แสดงผลการคาดการณ์การจัดสรรเงินอุดหนุน ในระยะ ๓ เดือน (ก.ค. - ก.ย. ๖๑)

ล้านบาท

ผลการจัดสรรเงินอุดหนุน	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
<u>โครงการตาม ๒๓(๑)</u>			
๑. โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด กรณีเงินสมทบโครงการละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท รวม ๒ โครงการ ๑) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่บ้านสวนหอม หมู่ ๓ บ้านดอนสวรรค์ หมู่ ๘ และบ้านฟ้าใหม่ หมู่ ๙ เทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน ๒) โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย เทศบาลตำบลวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม			๐.๒๐
<u>โครงการตาม ๒๓(๔)</u>			
๑. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ชุดที่ ๓		๓๐๔.๐๐	
๒. โครงการสนับสนุนสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคเพื่อติดตามประเมินผลโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ชุดที่ ๓		๖.๐๘	
๓. โครงการสนับสนุนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อติดตามประเมินผลโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะ ที่ต้นทาง ชุดที่ ๓		๑๑.๔๐	
๔. โครงการเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล และพื้นที่ต้นน้ำ อ่างเภอปะทิว จังหวัดชุมพร			๔.๕๐
รวมวงเงินอุดหนุนทั้งหมด		๓๒๖.๑๘	

ผลการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมเมื่อเทียบกับแผนจัดสรรที่ตั้งไว้
ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

หน่วย : ล้านบาท

รูปที่ ๔ แผน - ผล การจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

๓.๔ ปัญหาอุปสรรคการจัดสรรเงินกองทุน

๓.๔.๑ เงินอุดหนุน

แนวโน้มของการจัดสรรเงินอุดหนุน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ พบว่า ผลการดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม มีปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนยังคงไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การตั้งเป้าหมายการจัดสรรเงินอุดหนุนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยการจัดสรรเงินอุดหนุนของกองทุน ที่ดำเนินการได้ในระยะเวลาที่ผ่านมา และคุณภาพของข้อเสนอโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากกองทุน ยังไม่ผ่านเกณฑ์ การให้การสนับสนุนตามวัตถุประสงค์การสนับสนุนเงินกองทุน แต่ในขณะเดียวกัน กองทุนสิ่งแวดล้อมก็ได้มีการจัดสัมมนาเพื่อสร้างเครือข่ายการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม การอบรมเชิงปฏิบัติการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๓ (๔) ที่จะขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อกระตุ้นให้การขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนกองทุนเพิ่ม มากขึ้น

และใน ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า ผลการดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนกองทุนสิ่งแวดล้อมของปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า วงเงินที่สนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบกำจัดขยะมูลฝอย มีวงเงินเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากกองทุนสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการสทบเงินสนับสนุนให้กับโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด โครงการละ

๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ที่กำหนดให้กองทุนสิ่งแวดล้อมตั้งงบประมาณสมทบภายใต้โครงการถ่ายโอนการสนับสนุนแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด(โครงการด้านการจัดการมลพิษสิ่งแวดล้อม) ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เสนอโครงการเข้ามา ประกอบกับการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะต้นทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ที่มุ่งนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ในกาจัดขยะมูลฝอยของประเทศ ซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ได้มีมติเห็นชอบ ตามความเห็นของคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ในการอนุมัติกรอบวงเงินอุดหนุน จำนวน ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองร้อยล้านบาท) ให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๕๐๐ แห่งทั่วประเทศ เพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง โดยมอบให้คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นผู้พิจารณาอนุมัติเป็นรายโครงการต่อไป และเห็นชอบในการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมภายใต้ชื่อ โครงการสนับสนุนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อบริหารโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง วงเงิน ๗,๖๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดล้านหกแสนบาทถ้วน) โดยมีระยะเวลาดำเนินโครงการ ๑๘ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ จึงทำให้การจัดสรรเงินอุดหนุนสูงเกินเป้าที่กำหนด

อย่างไรก็ตาม ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ การจัดสรรเงินอุดหนุน พบว่า กองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่สามารถอนุมัติโครงการ และกรอบวงเงินได้เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจาก โครงการที่มีการดำเนินงานในเขตพื้นที่อนุรักษ์ หรือพื้นที่ที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้อยู่ในความคุ้มครอง ต้องใช้ระยะเวลาในการขออนุญาตจากหน่วยงานอนุญาต เช่น กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช อย่างเป็นทางการ ทำให้โครงการไม่สามารถได้รับการอนุมัติตามแผนจัดสรรที่ตั้งไว้ และรวมถึงหน่วยงานเจ้าของโครงการใช้ระยะเวลานานในการปรับแก้ไขรายละเอียดของข้อเสนอโครงการให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ ตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการจัดทำข้อเสนอโครงการที่จะขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ประกอบกับโครงการที่ขอรับการสนับสนุนส่วนใหญ่ ยังไม่สอดคล้องกับกรอบทิศทางให้การสนับสนุนของกองทุน และมีรายละเอียดข้อเสนอโครงการไม่ครอบคลุมและเพียงพอต่อการพิจารณา จึงยังไม่ได้มีการอนุมัติจัดสรร ถึงแม้จะมีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายจากภาคประชาชน ให้มีสิทธิ์ขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากกองทุนมากขึ้นก็ตาม ก็ยังไม่สามารถขับเคลื่อนการอนุมัติเงินอุดหนุนให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

และสำหรับปี พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น งบประมาณการผลการจัดสรรเงินอุดหนุนนั้นจะสูงเกินค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจาก มีการจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อการดำเนินโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล และมีการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะต้นทางชุดที่ ๓ ที่ครอบคลุมทั่วประเทศส่งผลให้วงเงินจัดสรรสูงเกินแผนที่ตั้งไว้

๓.๔.๒ เงินกู้

ในส่วนของผลการจัดสรรเงินกู้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่า นโยบายของภาครัฐที่ส่งเสริมให้ภาคเอกชนดำเนินการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และอากาศเสีย ที่เกิดจากการดำเนินกิจการของตน ตาม

หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายและหลักความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับปรุงระเบียบ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ ขอบจัดสรรและขอกู้ยืมเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม และการประกาศลดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าแหล่งสถาบันการเงินอื่นๆ รวมถึง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดสัมมนาให้กับภาคเอกชนและเจ้าหน้าที่ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทยทุก สาขาทั่วประเทศ ได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลการสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้แนวโน้มการจัดสรรเงินกู้ให้แก่ภาคเอกชน ยังคงมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับ การเพิ่ม ช่องทางในการติดต่อประสานงาน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเงินกู้ภาคเอกชนเข้าถึงแหล่งเงินกู้จากกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น โดยการประสานงานและทำงานร่วมกับสาขาของธนาคารกรุงไทย ทั่วประเทศ ประกอบ กับสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ได้ให้ความสำคัญกับการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ข้อบังคับตามกฎหมาย มีผลทำให้ผู้ประกอบการให้ความสนใจที่จะขอรับการสนับสนุนเงินกู้จากกองทุนมีเพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถขยายกลุ่มเป้าหมายลูกค้าภาคเอกชนให้ความสนใจกู้เงินเพิ่มขึ้น และหันมาใช้ เงินกองทุนสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ อุปสรรคและข้อจำกัดในการจัดสรรเงินกู้ไม่ได้ตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ พบว่า หลายโครงการที่ขอรับการสนับสนุนเงินกู้ ยังขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ของเอกสาร สำหรับประกอบการพิจารณาทางด้านเทคนิควิชาการ เช่น รายการคำนวณ แบบแปลนก่อสร้างระบบ (Detailed Design) แบบแปลนก่อสร้างงานโยธาและฐานราก รายการประมาณราคา (BOQ) ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ทางเศรษฐศาสตร์ของการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น จึงทำให้หลายโครงการได้รับการพิจารณาล่าช้า ออกไป และในส่วนของงานบริหารงานของผู้จัดการเงินกู้ นั้น สืบเนื่องมาจากมีการหารือแนวทางในการดำเนินงาน ที่ชัดเจนร่วมกันระหว่าง บมจ.ธนาคารกรุงไทย และกองทุนสิ่งแวดล้อม และเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำแก่กลุ่มธุรกิจภาคเอกชนให้ครบถ้วนทุกภาคอย่างต่อเนื่อง นั้น ส่งผลให้มีการจัดสรรเงินกู้มีแนวโน้มที่ดีขึ้นจาก ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

สำหรับผลการดำเนินการจัดสรรเงินกู้กองทุนสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ กองทุน สิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการจัดสรรเงินกู้ให้แก่ภาคเอกชนเพียงแค่ ๑ โครงการ คือโครงการก่อสร้างทำบ่อบำบัดน้ำเสีย และบ่อผลิตก๊าซชีวภาพ (Biogas) จากฟาร์มเลี้ยงเป็ดและฟาร์มเลี้ยงสุกร ซึ่งพบว่าปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมาที่ ทำให้การจัดสรรเงินต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากภาคเอกชนไม่ให้ความสนใจเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ประกอบกับลูกค้าภาคเอกชนมองเห็นว่า การดำเนินโครงการก่อสร้างระบบบำบัดมลพิษไม่ก่อให้เกิดรายได้กลับคืน มาจึงไม่สนใจที่จะลงทุน อีกทั้งการจำกัดการให้วงเงินกู้เฉพาะในส่วนของเงินลงทุนระบบบำบัดมลพิษ หรืออุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ทำให้ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการกู้เงินจากหลายแหล่ง จึงทำให้ลูกค้าไปกู้จากแหล่งอื่นที่ สามารถอนุมัติได้เต็มวงเงินโครงการ ประกอบกับช่วงนี้กองทุนสิ่งแวดล้อมขาดความต่อเนื่องของการ ประชาสัมพันธ์ รวมถึงขาดการประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายลูกค้าใหม่และกลุ่มลูกค้าที่เป็นฐานลูกค้าเดิมที่ได้เคย มีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักไปแล้ว อีกทั้งขั้นตอน หลักเกณฑ์และกระบวนการพิจารณาโครงการ รวมถึง กรอบระยะเวลาดำเนินงานไม่มีความชัดเจนจึงทำให้การพิจารณาโครงการเกิดความล่าช้า ส่งผลให้การจัดสรรเงินกู้ ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

และในขณะเดียวกัน บมจ.ธนาคารกรุงไทย มีการปรับเปลี่ยนหน่วยงานที่รับผิดชอบกองทุน สิ่งแวดล้อมใหม่ รวมทั้งมีการปรับ กฎ ระเบียบภายในองค์กร ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาระเบียบปฏิบัติ เดิมที่มีอยู่ และอยู่ในช่วงรอยต่อการจัดทำระเบียบใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยเงินกู้ กรณีเงินกู้แบบ Lump Sum ตลอดจนผู้ประกอบการภาคเอกชนยังขาดความพร้อมในการจัดทำข้อเสนอโครงการและเอกสารทางการเงิน และปัจจุบันมีสถาบันการเงินของรัฐ ที่มีโครงการปล่อยเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้แก่ภาคเอกชน ซึ่งเป็นโอกาสให้ผู้ประกอบการดำเนินโครงการต่างๆ ในต้นทุนดอกเบี้ยต่ำ อาจทำให้ความต้องการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อการดำเนินโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อมลดลง ประกอบกับ การชะลอตัวทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน และกองทุนสิ่งแวดล้อมขาด การประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาคเอกชนมีความสนใจที่จะขอรับการสนับสนุนเงินกู้้น้อยลง

จากการประมาณการณ์การจัดสรรเงินกู้ใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น บมจ.ธนาคารกรุงไทย คาดการณ์ว่า จะมีหน่วยงานภาคเอกชน ลงทุนดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในระบบหมักมูลสัตว์ วงเงินประมาณ ๑๕ ล้านบาท และแผนการดำเนินงานที่จะขับเคลื่อนผลการจัดสรรเงินกู้ ต่อไปนั้น กองทุนสิ่งแวดล้อมจะเน้น การทำงานเชิงรุก โดยประสานกับ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ซึ่งเป็นผู้จัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม ในการประมาณการ แผนการจัดสรรเงินกู้อย่างต่อเนื่อง ทุกไตรมาส รวมถึงกำกับและเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ โดยที่ บมจ.ธนาคารกรุงไทยจะต้องมีความชัดเจนในกลุ่มเป้าหมาย และมีการกำหนดวิธีการหรือแนวทางในการ ดำเนินงานที่ชัดเจน และเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่กลุ่มธุรกิจภาคเอกชนให้ครบถ้วนทุกภาค อย่างต่อเนื่อง

๓.๕ การประมาณการสถานะทางการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลประมาณการสถานะทางการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม มีจำนวนเงินคงเหลือทั้งสิ้น ๑,๗๘๙,๒๘๒,๒๒๒.๒๑ บาท โดยคาดการณ์ประมาณวงเงินที่ต้องหักออกสำหรับค่าใช้จ่ายในส่วนต่างๆ รวม จำนวน ๑,๘๓๗,๐๙๙,๐๑๙.๗๒ บาท ประกอบด้วย ๑) วงเงินสำหรับภาระผูกพัน จำนวน ๑๒๖,๗๐๖,๖๐๓.๓๐ บาท ๒) วงเงินงบบริหารกองทุนที่จะใช้จ่ายในไตรมาสที่ ๔/๒๕๖๑ และปี ๒๕๖๒ จำนวน ๓๐,๕๖๕,๔๐๖.๔๒ บาท ๓) วงเงินที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมให้การอนุมัติ เพื่อใช้สำหรับโครงการต่างๆ แต่ยังไม่ได้ส่งแผนการ ดำเนินงานให้กรมบัญชีกลาง จำนวน ๙,๒๕๖,๐๑๐.๐๐ บาท และ ๔) วงเงินที่คาดว่าจะได้รับการอนุมัติ เพื่อใช้ สำหรับโครงการต่างๆ ภายในไตรมาสที่ ๔/๒๕๖๑ จำนวน ๙๓๙,๐๗๑,๐๐๐.๐๐ บาท ๕) วงเงินที่คาดว่าจะได้รับ อนุมัติ ภายในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๗๓๑,๕๐๐,๐๐๐.๐๐

สำหรับการประมาณรายรับที่คาดว่าจะเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๑) รายรับในไตร มาสที่ ๓-๔/๒๕๖๑ จำนวน ๑๕๕,๒๗๔,๒๔๖.๔๒ บาท ๒) รายรับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒๒๓,๓๖๖,๐๒๓.๕๒ บาท และ ๓) รายได้เฉลี่ยจากค่าบริการและค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ ไตรมาส ๓-๔/๒๕๖๑ - ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๗,๗๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ดังนั้น รวมวงเงินที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะมีเงินที่สามารถใช้จ่ายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประมาณ ๓๓๘,๕๗๓,๔๗๒.๔๓ บาท รายละเอียดดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ประมาณการสถานะทางการเงินของทุนสิ่งแวดล้อมที่สามารถใช้จ่ายได้ใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินคงเหลือยกมาจากไตรมาสที่ ๑ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	<u>๑,๗๓๗,๒๙๕,๐๑๘.๕๐</u>	
รายรับ		
- ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	๑,๗๑๗,๙๔๘.๙๙	
- รับคืนเงินจากกองทุน	๑,๔๗๑,๗๙๗.๗๙	
- รับคืนเงินจากโครงการ	๑๕,๓๗๙,๒๕๒.๓๕	
- รับคืนดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารโครงการ	๔๔๖,๒๖๑.๓๓	
- รับคืนเงินจ่ายให้กู้ยืม	๑๗๗,๓๕๖,๕๙๓.๖๗	
- รับคืนดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม	๑,๓๑๖,๕๑๗.๘๑	
- รายได้มาตรา ๙๓	๒,๘๒๐,๖๗๑.๐๘	
- รายได้ค่าปรับอื่น	๑,๕๓๖.๑๙	
- รายรับเงินงบประมาณ	-	
รวมรายรับ	<u>๒๐๐,๕๑๐,๕๗๙.๒๑</u>	
รายจ่าย		
- รายจ่ายเพื่อบริหารกองทุน-สผ.		๔,๓๖๓,๐๗๐.๐๐
- รายจ่ายเพื่อบริหารกองทุน-บก.		-
- รายจ่ายเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม		๒๘,๐๖๐,๘๖๒.๐๐
- รายจ่ายเพื่อสร้างและรักษาระบบป้องกันมลพิษ		๖๖,๔๑๕,๔๔๓.๔๐
- รายจ่ายเงินให้กู้ยืม (ผ่าน ผจก.-บมจ.ธ.กรุงเทพ)		๔๙,๖๘๔,๐๐๐.๐๐
รวมรายจ่าย		<u>๑๔๘,๕๒๓,๓๗๕.๔๐</u>
เงินคงเหลือยกไปในไตรมาสที่ ๓ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	<u>๑,๗๘๙,๒๘๒,๒๒๒.๒๑</u>	
วงเงินสำหรับภาระผูกพัน		๑๒๖,๗๐๖,๖๐๓.๓๐
วงเงินบริหารกองทุนที่จะใช้จ่ายในไตรมาสที่ ๔/๒๕๖๑ และ ปี ๒๕๖๒		๓๐,๕๖๕,๔๐๖,๔๒
วงเงินที่ กก.กองทุนอนุมัติเพื่อใช้สำหรับโครงการต่างๆ แต่ยังไม่ได้ส่งแผนการดำเนินงานให้กรมบัญชีกลาง		๙,๒๕๖,๐๑๐.๐๐
วงเงินที่คาดว่าจะได้รับการอนุมัติภายในไตรมาสที่ ๔/๒๕๖๑		๙๓๙,๐๗๑,๐๐๐.๐๐
วงเงินที่คาดว่าจะได้รับการอนุมัติภายในปี ๒๕๖๒		๗๓๑,๕๐๐,๐๐๐.๐๐
ประมาณการรายรับในไตรมาสที่ ๓-๔/๒๕๖๑	๑๕๕,๒๗๔,๒๔๖.๔๒	
ประมาณการรายรับในปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๒๒๓,๓๖๖,๐๒๓.๕๒	
ประมาณการรายได้เฉลี่ยจากค่าบริการและค่าปรับตามมาตรา ๙๓ ไตรมาส๓-๔/๒๕๖๑-ปี ๒๕๖๒	๗,๗๕๐,๐๐๐.๐๐	
ประมาณการเงินที่สามารถใช้จ่ายได้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒	<u>๓๓๘,๕๗๓,๔๗๒.๔๓</u>	

บทที่ ๔

แผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

การพิจารณาแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในแต่ละปีดำเนินการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย/แผน ระดับชาติ แนวทางการปฏิรูปประเทศ สถานภาพการบริหารเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ผลการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะที่ผ่านมา รวมทั้ง พิจารณาภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒) เป็นสำคัญ ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนี้

๔.๑ โครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้รับข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อมเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมทั้งสิ้น ๕๑ โครงการ เป็นโครงการประเภทเงินอุดหนุน ๕๐ โครงการ และโครงการเงินกู้ ๑ โครงการ จากการประมวลข้อเสนอโครงการดังกล่าวสามารถประมาณการได้ว่า จะมีโครงการที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาอนุมัติในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๓๐ โครงการ และจะมีข้อเสนอโครงการ ๒๑ โครงการ ที่คาดว่าจะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาอนุมัติได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๓ แสดงรายการโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุน

รายการ	ปี พ.ศ. ๒๕๖๑		ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	
	จำนวนโครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)	จำนวนโครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)
๑. ไม่อยู่ในข่ายกองทุนฯ ให้การสนับสนุน	๔	๑๐.๑๙	-	-
๒. ไม่ผ่านการตรวจสอบโครงการเบื้องต้น (Check list)/ขอถอนไม่ขอรับการสนับสนุน	๑๓	๘๒.๘๐	-	-
๓. อยู่ระหว่างจัดทำข้อเสนอโครงการเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ	๓	๑๐๔.๗๐	๑๒	๑๐๒.๑๖
๔. คณะกรรมการกลั่นกรองฯ และมีมติให้ปรับแก้ไข	๔	๗๗.๗๕	๔	๗๘๘.๐๒
๕. คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมพิจารณาอนุมัติ	๓	๑๓.๓๖	-	-
๖. อยู่ระหว่างนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	๓	๓๒๑.๔๘	-	-
๗. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาอนุมัติ	๐	๐	-	-
รวมข้อเสนอโครงการที่อยู่ในกระบวนการปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๐	๖๑๐.๒๘	๑๖	๘๙๐.๑๘
๘. ร่างข้อเสนอโครงการ ประเภทชุดโครงการ และโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ระดับจังหวัด และอื่น ๆ	-	-	๕	๔๕๘.๐๐
รวมข้อเสนอโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนทั้งหมด			๕๑ โครงการ	วงเงินรวม ๑,๙๕๘.๔๖ ล้านบาท

จากข้อเสนอโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม สามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ โดยมีการจัดแบ่งกลุ่มโครงการเพื่อดูแนวโน้มของโครงการที่มีผลต่อการจัดสรรเงินในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๔.๑.๑ โครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๓๐ โครงการ วงเงิน ๖๑๐.๒๘ ล้านบาท ประกอบไปด้วย

๑. โครงการตามมาตรา ๒๓ (๑) ๒๓(๓) และ ๒๓ (๔) ประกอบด้วยกลุ่มโครงการ ดังนี้

๑.๑ กลุ่มโครงการที่ไม่อยู่ในข่ายที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะให้การสนับสนุน จำนวน ๔ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๑๐.๑๙ ล้านบาท ประกอบด้วย

- ๑) โครงการจัดหาเตาเผาขยะไร้มลพิษโรงเรียนวัดคลองเม่า จังหวัดลพบุรี วงเงิน ๐.๑๙ ล้านบาท
- ๒) โครงการจัดสร้าง฼าปนสถานปลอดมลภาวะ ของวัดถ้ำเขามูลีเขตชูธรรม ไม่ระบุวงเงิน
- ๓) โครงการบูรณาการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคีรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม ในการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แม่ฮ่องสอน วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท

๔) โครงการต้นแบบหมู่บ้านรักษ้ำป่าสู่การจัดการเมืองน่าอยู่และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แม่ฮ่องสอน วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท

๑.๒ กลุ่มโครงการที่ไม่ผ่านการตรวจสอบโครงการเบื้องต้น (Check list)/ขอถอนไม่ขอรับการสนับสนุน จำนวน ๑๓ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๘๒.๘๐ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑) โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี วงเงินรวม ๕๕.๘๑ ล้านบาท

๒) โครงการสัมปทวนร่วมใจลดขยะชุมชน ของ อบต.สัมปทวน จ.นครปฐม วงเงิน ๒.๙๙ ล้านบาท

๓) โครงการธนาคารขยะรีไซเคิล ดำเนินการโดย โรงเรียนบ้านช้ำนากิจบ อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย วงเงิน ๐.๑๐ ล้านบาท

๔) โครงการแยกขยะเพื่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ของโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ วงเงิน ๐.๐๓ ล้านบาท

๕) โครงการโรงเรียนและชุมชนปลอดขยะโรงเรียน ของบ้านสังเม็ก อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ วงเงิน ๐.๑๕ ล้านบาท

๖) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายแบบบูรณาการ ตำบลบางนอน ของ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ้ำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง วงเงิน ๐.๔๔ ล้านบาท

๗) โครงการให้ความรู้การคัดแยกขยะต้นทางและชุมชนปลอดขยะ Zero Waste ของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ้ำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน ตำบลเขานิเวศฯ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง วงเงิน ๐.๒๗ ล้านบาท

๘) โครงการสำรวจการรั่วไหลของปิโตรเลียมใต้พื้นทะเลในบริเวณหลุมเก่าที่ปิดแล้ว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท

๙) โครงการศึกษาต้นแบบที่เหมาะสม ต่อการปลูกป่าเศรษฐกิจเพื่อครอบครัวตามแนวทางครอบครัว
อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี ของมูลนิธิสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ วงเงิน ๔.๔๙ ล้านบาท

๑๐) โครงการคน (ใน) ก้าวหน้าพัฒนาองค์ความรู้ นำสู่วิถีชีวิตพอเพียง ของสมาคมเพื่อสันติภาพ
ชายแดนใต้ วงเงิน ๒.๙๕ ล้านบาท

๑๑) โครงการปลูกป่าส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนของ เครือข่าย ทสม.ตำบลบ้านหนอง วงเงิน
๐.๙๒ ล้านบาท

๑๒) โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทาง
ชีวภาพให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ป่าชุมชนสาธารณประโยชน์บ้านหนองบัวแดง ต.เขาวไร่ อ.นาเชือก จ.มหาสารคาม
ของคณะกรรมการหมู่บ้านหนองบัวแดง จ.มหาสารคาม วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท

๑๓) โครงการการสังเคราะห์องค์ความรู้ชุมชนการจัดการไฟป่า-หมอกควันสู่การขยายผลโดย
กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ จ.แม่ฮ่องสอน ของสมาคมฟื้นฟูและพัฒนาลุ่มน้ำสาละวิน โดยโครงการ
ฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม วงเงิน ๔.๖๕ ล้านบาท

๑.๓ กลุ่มโครงการที่อยู่ระหว่างจัดทำข้อเสนอโครงการเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ
จำนวน ๓ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๑๐๔.๗๐ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑) โครงการเงินกู้ภาคเอกชน ในลักษณะโครงการ (Lump sum) วงเงิน ๑๐๐.๐๐ ล้านบาท

๒) ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๐
พฤศจิกายน ๒๕๖๐ การจัดสรรงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้แก่ โครงการก่อสร้าง หรือดำเนินการระบบ
บำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับงบประมาณอุดหนุนจาก
งบประมาณแผ่นดิน ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒ โครงการ ๆ ละ ๑๐๐,๐๐๐ วงเงิน ๐.๒๐ ล้านบาท

๓) โครงการเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล และพื้นที่ต้นน้ำอำเภอบึง
ปะทิว ของสมาคมเพื่อนสิ่งแวดล้อมชุมพร วงเงิน ๔.๕๐ ล้านบาท

๑.๔ กลุ่มโครงการที่อยู่ในระหว่างพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ และมีมติให้ปรับแก้ไข
จำนวน ๔ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๗๗.๗๕ ล้านบาท

๑) โครงการก่อสร้างระบบบำบัดสิ่งปฏิกูลและระบบกำจัดกากตะกอนจุลินทรีย์ ของเทศบาลเมือง
ป่าตอง วงเงิน ๖๓.๗๕ ล้านบาท

๒) โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพพื้นที่ชายโขง จังหวัด
อุบลราชธานี ของสมาคมภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท

๓) โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำน้ำว่าในพื้นที่อำเภอมะจิม
จังหวัดน่าน ของมูลนิธิคนบ่อว่า วงเงิน ๔.๐๐ ล้านบาท

๔) โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการร่วม มิติป่า มิติน้ำและอาชีพที่เหมาะสมโดยชุมชนเป็นฐาน จังหวัดน่าน ของมูลนิธิอีกเมืองน่าน วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท

๑.๕) กลุ่มโครงการที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมพิจารณาอนุมัติ จำนวน ๓ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๑๓.๓๖ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑) โครงการอนุรักษ์ทรัพยากร “ดินและป่า” เพื่อการพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน วงเงิน ๔.๒๘๒ ล้านบาท

๒) โครงการนวัตกรรมการรักษาฟื้นฟูระบบราก และสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ต้นยางนาถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนให้อยู่คู่ชุมชนอย่างปลอดภัยสวยงาม และยั่งยืน วงเงิน ๔.๙๗๔ ล้านบาท

๓) โครงการ ๓Rs ภาควิชาเครือข่ายจัดการขยะในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ตำบลป่าพูล อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน วงเงิน ๔.๑๐ ล้านบาท

๑.๖) กลุ่มโครงการที่อยู่ระหว่างนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จำนวน ๓ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๓๒๑.๔๘ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ชุดที่ ๓ วงเงิน ๓๐๔.๐๐ ล้านบาท

๒) โครงการสนับสนุนสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคเพื่อติดตามประเมินผลโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ชุดที่ ๓ วงเงิน ๖.๐๘ ล้านบาท

๓) โครงการสนับสนุนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อติดตามประเมินผลโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ชุดที่ ๓ วงเงิน ๑๑.๔๐ ล้านบาท

๔.๑.๒ โครงการที่คาดว่าจะได้รับการอนุมัติและจัดสรรเงินภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑๖ โครงการ วงเงิน ๘๙๐.๑๘ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑.๑ กลุ่มโครงการที่อยู่ระหว่างจัดทำข้อเสนอโครงการเสนอคณะกรรมการกั่นกรองโครงการฯ จำนวน ๑๒ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๑๐๒.๑๖ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑) โครงการนำร่องการจัดการเชื้อเพลิงในป่าเต็งรังและเศษวัสดุจากการเกษตรโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อลดปัญหาหมอกควันในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วงเงิน ๕๐.๐๐ ล้านบาท

๒) โครงการพัฒนาความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรป่าไม้เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ป่าต้นน้ำวัง อ.เมืองปาน จ.ลำปาง ของสมาคมเครือข่ายคนรักสิ่งแวดล้อมลำปาง วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท

๓) โครงการสานพลังท้องถิ่นเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ลุ่มน้ำลี้ตอนกลาง (แม่แต๊ะ-แม่เหยียบ-แม่ป่าไผ่) อ.ลี้ จ.ลำพูน ของสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดลำพูน วงเงิน ๓.๗๒ ล้านบาท

๔) โครงการเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายวัดให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมชุมชนจังหวัดน่าน ของมูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน (วัดโป่งคำ) วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท

๕) โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติพื้นที่ป่ามรดกโลก “ดงพญาเย็น – เขาใหญ่” ฝั่งตะวันออก ของมูลนิธิพัฒนาอีสาน วงเงิน ๔.๐๐ ล้านบาท

๖) โครงการสร้างนักสื่อสารสิ่งแวดล้อมเชิงรุกเพื่อเฝ้าระวังและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (เชียงใหม่) ของมูลนิธิสื่อประชาธรรม วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท

๗) โครงการต้นไม้มีชีวิต นาโคก ๔.๐ ใสใจสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนบ้านนาโคก วงเงิน ๐.๑ ล้านบาท

๘) โครงการความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อความมั่นคงทางอาหาร ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จ.สุพรรณบุรี กาญจนบุรี พิจิตร ของมูลนิธิข้าวขวัญ วงเงิน ๒๐.๐๐ ล้านบาท

๙) โครงการจัดการขยะตำบลท่าข้าม ของ อบต.ท่าข้าม จ. นครปฐม วงเงิน ๓.๐๐ ล้านบาท

๑๐) โครงการความร่วมมือเพื่อการฟื้นฟูและจัดการทรัพยากรโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนสู่แนวทางการจัดการร่วมในพื้นที่คุ้มครองในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่แตงตอนบน อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่ ของมูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน วงเงิน ๕.๐๑ ล้านบาท

๑๑) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการนักเรียนและบุคลากรโรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาลัย จัหวัดน่าน ในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ของโรงเรียนศรีสวัสดิ์ วิทยาลัย จัหวัดน่านวงเงิน ๐.๖๐ ล้านบาท

๑๒) โครงการโรงเรียนปลอดขยะโดยใช้หลัก ๓C โรงเรียนหนองโสนพิทยาคม อำเภอสว่างม้ง จัหวัดพิจิตรวงเงิน ๐.๗๕ ล้านบาท

๑.๒ กลุ่มโครงการที่คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ และมีมติให้ปรับแก้ไข จำนวน ๔ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๗๘๘.๐๒ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑) โครงการจัดการน้ำเสียชุมชนบ่อผุดและชุมชนหัวถนน เทศบาลนครเกาะสมุย จัหวัดสุราษฎร์ธานี ของเทศบาลนครเกาะสมุย วงเงิน ๔๐๐ ล้านบาท

๒) โครงการก่อสร้างศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวม ของ เทศบาลตำบลบ้านกรวด จัหวัดบุรีรัมย์ วงเงิน ๕๘.๐๐ ล้านบาท

๓) โครงการระบบบำบัดน้ำเสีย ระยะที่ ๓ เทศบาลนครตรัง จัหวัดตรัง วงเงิน ๓๒๕.๓๒ ล้านบาท

๔) กลุ่มโครงการที่ไม่ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ จำนวน ๑ โครงการ คือโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนพื้นที่ชายแดน จัหวัดศรีสะเกษ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๔.๗๐ ล้านบาท

๔.๑.๓ ร่างข้อเสนอโครงการ ประเภทชุดโครงการ และโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ระดับจังหวัดและอื่น ๆ จำนวน ๕ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๔๕๘.๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑) โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กรณีเงินสมทบโครงการละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ประมาณ ๑๐ โครงการ วงเงินรวม ๑.๐๐ ล้านบาท

๒) โครงการที่เสนอผ่านแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๔๐ โครงการ โครงการๆ ละประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท วงเงิน ๒๐ ล้านบาท

๓) ชุดโครงการสนับสนุนการดำเนินโครงการเพื่อการดูแลพื้นที่ป่าชุมชน วงเงิน ๓๐.๐๐ ล้านบาท

๔) โครงการด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓(๔) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ชุดโครงการฟื้นคืนย่านชุมชนเก่าเพื่ออนาคต วงเงิน ๒๐ ล้านบาท

๕) โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย หมู่ ๕ และ ๖ ของเทศบาลตำบลรัชฎา จังหวัดภูเก็ต วงเงิน ๓๘๗ ล้านบาท

๔.๒ โครงการเงินกู้ที่เสนอเข้ามาในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย โครงการตามมาตรา ๒๓ (๓)

โครงการเงินกู้ภาคเอกชน ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ประมาณการวงเงินโครงการเงินกู้ด้านการจัดการมลพิษ ภายใต้มาตรา ๒๓ (๓) ประมาณการวงเงินที่คาดว่าจะอนุมัติจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒๐๐.๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย โครงการปกติภายใต้มาตรา ๒๓ (๓) วงเงิน ๑๐๐.๐๐ ล้านบาท และการสนับสนุนเงินกู้ในลักษณะเงินก้อน (Lump sum) ให้กับ บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้บริหารจัดการและอนุมัติเงินกู้ (ในการจัดการของเสียจากกิจการของตนเอง) วงเงิน ๑๐๐.๐๐ ล้านบาท

๔.๓. ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเงินกู้และเงินอุดหนุน

๔.๓.๑ แนวโน้มเงินกู้และเงินอุดหนุนในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

การจัดสรรเงินกู้ให้แก่ภาคเอกชน ในปี ๒๕๖๑ พบว่า ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เนื่องจาก บมจ.ธนาคารกรุงไทย มีการปรับเปลี่ยนหน่วยงานที่รับผิดชอบของกองทุนสิ่งแวดล้อมใหม่ รวมทั้งมีการปรับกฎ ระเบียบภายในองค์กร ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาระเบียบที่มีอยู่เดิม และการจัดทำระเบียบใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยเงินกู้ กรณีเงินแบบ Lump Sum ตลอดจนสถานะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ภาคธุรกิจเอกชนไม่มีแรงจูงใจที่จะมาขอกู้เงิน และผู้ประกอบการภาคเอกชนยังขาดความพร้อมในการจัดทำข้อเสนอโครงการและเอกสารทางการเงิน อีกทั้งขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่กลุ่มธุรกิจภาคเอกชนให้ครบถ้วนทุกภาค อีกทั้งขาดการทำงานเชิงรุกในการหาลูกค้า ซึ่งต้องดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานภายในกองทุน ในการอนุมัติโครงการ และต้องมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และมีการจัดสัมมนาควบคู่ไปพร้อมกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลโครงการด้านสิ่งแวดล้อมเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ โดยผู้จัดการกองทุน คือ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ทุกสาขาทั่วประเทศ จากผลการจัดสรรเงินและจัดกลุ่มโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้นพบว่าเงินกู้ นั้น มีปัญหาในส่วนของ การอนุมัติโครงการเงินกู้ไม่เป็นไปตามแผน เนื่องจากยังไม่มีกรยืนยันการทำข้อเสนอโครงการเสนอมายัง บมจ.ธนาคารกรุงไทย ทำให้แผนจัดสรรในส่วนองเงินกู้ที่ตั้งไว้ ไม่เป็นไปตามแผน

แนวโน้มการจัดสรรเงินอุดหนุน นั้น พบว่า มีแนวโน้มการจัดสรรเงินอุดหนุนมากกว่าแผนจัดสรรเงินที่ตั้งไว้ เนื่องจากโครงการตาม ๒๓ (๑) เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างระบบบำบัด กำจัดของเสีย ซึ่งต้องใช้เงินที่ลงทุนสูงมาก ทำให้วงเงินในการดำเนินการดังกล่าวในส่วนของเงินอุดหนุนเกินเป้าหมายของแผนจัดสรรที่ตั้งไว้ กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงมีความจำเป็นต้องปรับแผนการจัดสรรเงิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยจัดกลุ่มแบ่งประเภทโครงการที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ในการจัดสรรเงินที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงและมีโอกาสความเป็นไปได้มากที่สุด

๔.๓.๒ แนวโน้มการจัดสรรเงินกู้และเงินอุดหนุนในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

เมื่อพิจารณาการจัดกลุ่มโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น พบว่าเงินกู้ นั้น มีโอกาสความเป็นไปได้ที่จะสามารถอนุมัติได้ ๒๐๐ ล้านบาท เนื่องจาก บมจ.ธนาคารกรุงไทยมี แผน การตลาด โครงการสินเชื่อเพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีแผนงานที่จะ ดำเนินการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์โดยตรง โครงการเงินกู้เพื่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ไปยังเจ้าหน้าที่สินเชื่อที่ ดูแลกลุ่มลูกค้าเป้าหมายโดยตรง เพื่อให้ทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่เป้าหมาย พร้อมทั้งมีการลงพื้นที่สำรวจความ ต้องการสินเชื่อจากหน่วยงานกลาง และมีการจัดกิจกรรม Road Show และการสร้างเครือข่าย ระหว่างผู้ผลิต (Suppliers) กับลูกค้า (Customers) ซึ่งจะทำให้การจัดสรรเงินกู้เป็นไปตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ประกอบกับ แนวทางการสนับสนุนเงินกู้จากกองทุนสิ่งแวดล้อม (Lump Sum) ทำให้กระบวนการพิจารณาอนุมัติใช้ระยะเวลา และขั้นตอนที่ลดระยะเวลาลง ทำให้การจัดสรรเงินกู้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ น่าจะเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

แนวโน้มการจัดสรรเงินอุดหนุน นั้น พบว่า เมื่อพิจารณา ดูแนวโน้มกลุ่มโครงการที่อยู่ระหว่าง ปรับแก้ไขและผ่านการพิจารณาขั้นต้นของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการด้านการจัดการมลพิษ สืบเนื่องมาจาก ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีแนวโน้มที่จะสามารถจัดสรรเงินอุดหนุนได้ตามแผนจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เนื่องจากโครงการ ดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาในส่วนขงรายละเอียดเบื้องต้นไปแล้ว จึงมีแนวโน้มความเป็นไปได้ที่จะอนุมัติได้ทัน ตามแผนที่ตั้งไว้

๔.๔ ทิศทางการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๔.๑ การจัดสรรเงินอุดหนุน

มุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ตามทิศทางนโยบาย/แผนต่างๆ อาทิ นโยบายรัฐบาล ข้อที่ ๙ (๕) การเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ และน้ำเสีย ที่เกิดจากการผลิตและบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ประชาชน การเสริมสร้างระบบ บริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ ลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดโดยสร้างแรงจูงใจในการคัดแยก และนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด สนับสนุนหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ชุมชนในการจัดการ น้ำเสียที่แหล่งกำเนิด และประเด็นการปฏิรูปเครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม โดยการปฏิรูปกองทุนกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความอิสระและเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการจัดการขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตราย ที่มีประสิทธิภาพตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบริหารยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ แผน จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่มีทิศทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เครือข่ายประชาชนในการสวอน อนุรักษ์ ป่าไม้ และจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันเพื่อลดกระทบและเตรียมการ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและ

ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ตลอดจนการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และของเสีย การบริหารจัดการน้ำ และการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เป็นต้น

โดยกองทุนสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการพัฒนากลไกและดำเนินงานต่างๆ ให้สอดคล้องกับนโยบาย/แผนงานดังกล่าว และสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อมุ่งให้เกิดการสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มเป้าหมาย การจัดทำประกาศคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอรับเงินช่วยเหลือและอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓(๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๔๑ ง เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ แล้ว ทำให้มีกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่สามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ได้แก่ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน สภาองค์กรชุมชนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น สถาบันการศึกษา โดยโครงการที่จะขอรับเงินช่วยเหลือและอุดหนุนต้องเป็นไปตามกรอบทิศทางการสนับสนุนเงินอุดหนุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓(๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งประกอบด้วย กรอบทิศทางการสนับสนุน จำนวน ๖ กรอบ คือ ๑) การปกป้อง คุ้มครองและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ป่าต้นน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดความยั่งยืน ๓) การจัดการขยะและน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ๔) การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๕) การสนับสนุนการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖) การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการใช้เทคโนโลยีที่สะอาด

๔.๔.๒ การจัดสรรเงินกู้

มุ่งเน้นการสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้แก่ภาคเอกชน เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย อากาศเสีย และของเสีย ที่เกิดจากการดำเนินกิจการของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ที่มุ่งเน้นการเข้มงวดและควบคุมมลพิษของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยไม่สร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อสังคมและชุมชน การพัฒนาเทคโนโลยีและการบริหารจัดการให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและมีความปลอดภัย การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการผลิตโดยการใช้เทคโนโลยีที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการลดอัตราการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ที่ผ่านมา กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามนโยบายของภาครัฐมาอย่างต่อเนื่อง โดยให้การสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้กับกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ อาทิ แป้งมันสำปะหลัง อาหารและเครื่องดื่ม ปาล์มน้ำมัน ยาง กระดาษ น้ำตาล เอทานอล ฟาร์มปศุสัตว์ ตลอดจนภาคเอกชนอื่นๆ เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดมลพิษที่เกิดจากกิจการของตน และการส่งเสริมในการนำของเสียและน้ำเสียไปผลิตเป็นพลังงาน และมุ่งสนับสนุนเงินกู้ในลักษณะโครงการ Lump sum ในลักษณะ ๓ โครงการ ๑) โครงการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรหรืออุปกรณ์อื่นใด ในระบบบำบัดอากาศเสีย หรือระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย เพื่อการทดแทน ระบบเดิมที่มีอยู่ ที่หมดอายุการใช้งาน โดยงบประมาณโครงการไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท

๒) โครงการติดตั้งระบบหมักมูลสัตว์จากฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์เป็นปุ๋ย หรือเป็นสารบำรุงดิน ที่มีกำลังการผลิตต่อเครื่อง ไม่เกิน ๒๐ ตัน/วัน และระบบฯ ดังกล่าว ต้องมีใบรับประกันผลงานอย่างน้อย ๑ ปี ๓) โครงการก่อสร้างเฉพาะระบบบำบัดน้ำเสียของสถานประกอบการที่มีความสามารถในการบำบัด ไม่เกิน ๑๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน

๔.๕ กลไกการขับเคลื่อนแผนจัดสรรเงินกองทุน

๔.๕.๑ เงินอุดหนุน

สำหรับกลไกการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเงินจัดสรรในส่วนของเงินอุดหนุนที่สำคัญในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ คือ การปรับแนวทางการสนับสนุนเงินให้สอดคล้องกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา เพื่อสนองตอบต่อนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศที่ชัดเจนและเห็นผลเป็นรูปธรรม เช่น โครงการหรือกิจกรรมที่มีความสำคัญและเป็นปัญหาที่มีความเร่งด่วน และเป็นนโยบายหรือวาระแห่งชาติ การสนับสนุนในลักษณะชุดโครงการเพื่อสะท้อนให้เห็นผลลัพธ์ในภาพรวมต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ทบทุนและปรับปรุงกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเพื่อให้กองทุนมีการพิจารณาอนุมัติที่รวดเร็ว การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพเครือข่ายพี่เลี้ยงเพื่อช่วยพัฒนาข้อเสนอโครงการต่อผู้ยื่นข้อเสนอโครงการรายใหม่ให้สามารถเสนอโครงการเป็นไปอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ และช่วยลดระยะเวลาในการพิจารณากลับกรองโครงการ

๔.๕.๒ เงินกู้

สำหรับกลไกการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเงินจัดสรรในส่วนของเงินกู้ที่สำคัญในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ คือ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของผู้จัดการกองทุนในส่วนของเงินกู้ ซึ่งคาดว่าจะทำให้การสนับสนุนเงินกู้เกิดความคล่องตัว และได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการธุรกิจภาคเอกชนเพิ่มมากขึ้น กองทุนจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดสรรเงินในลักษณะเงินกู้ โดยเน้นให้มีเงินหมุนเวียนคืนกลับเข้ากองทุน โดยต้องประสานกับ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ซึ่งเป็นผู้จัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม ในการประมาณการแผนการจัดสรรเงินกู้ รวมถึงกำกับและเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ โดยที่ บมจ.ธนาคารกรุงไทยจะต้องมีความชัดเจนในกลุ่มเป้าหมาย และมีการกำหนดวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน

เพื่อให้การพิจารณาและสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามเป้าหมายตามแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ หากปรากฏว่าแผนจัดสรรไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายการจัดสรรเงินที่กำหนด กองทุนสิ่งแวดล้อมจะได้ปรับปรุง และเสริมกลไกการบริหารงานที่สำคัญ ดังนี้

๑. กลไกการขับเคลื่อนแผนจัดสรรเงินกองทุนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยการกระตุ้นและส่งเสริมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เชิงรุก ทั้งในส่วนของเงินกู้และเงินอุดหนุนแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคนสนใจมาขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนมากขึ้น รวมถึง การพัฒนาภาคีเครือข่ายกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเป็นไปด้วยความถูกต้อง สมบูรณ์ และรวดเร็ว

๒. กลไกการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร การรายงานผลการจัดสรรเงิน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อรายงานต่อผู้บริหาร และคณะกรรมการกองทุน ทราบเป็นระยะ

๓. มีแนวทางการสนับสนุนเงินกองทุนและแผนการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรเงินให้ได้ตามเป้าหมายของแผนจัดสรร ซึ่งจะต้องมีการปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งปรับแผนการอนุมัติอย่างต่อเนื่อง

๔.๖ ประมาณการแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ประมาณการการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒) วงเงิน ๔๐๐ ล้านบาท แบ่งออกเป็นเงินอุดหนุน ๒๐๐ ล้านบาท และเงินกู้ ๒๐๐ ล้านบาท (ทั้งนี้ วงเงินแผนจัดสรรสามารถปรับสัดส่วนของเงินอุดหนุนและเงินกู้ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม)

๔.๗ สรุปและข้อเสนอแนะ

แผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จัดทำขึ้นภายใต้กรอบของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒) ซึ่งได้มีการศึกษา ทบทวน สถานการณ์เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้อง ผลการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา รวมทั้ง พิจารณาจากสถานะทางการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม สถานภาพการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพื่อกำหนดกรอบวงเงินแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ วงเงิน ๔๐๐ ล้านบาท แบ่งเป็นเงินอุดหนุน ๒๐๐ ล้านบาท และเงินกู้ ๒๐๐ ล้านบาท

ทั้งนี้ เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในฐานะผู้จัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม จะต้องขับเคลื่อนการบริหารงานและการจัดสรรเงินกองทุนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถตอบสนองต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และทันต่อสถานการณ์ปัญหาในปัจจุบัน